

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

OBOR SOČ: 16 HISTORIE

Vladimír Klepsa

Příběh o daleké cestě z Volyně až na Moravu

Ivona Fiurášková

Vedoucí práce: Mgr. Alžběta Zetková

Konzultant: Mgr. Zdeněk Pomkla

GYMNÁZIUM FRANTIŠKA PALACKÉHO VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ

ZLÍNSKÝ KRAJ

Poděkování

Moje práce by nevznikla bez podpory řady lidí. Děkuji volyňskému Čechovi panu Rostislavu Zemanovi za poskytnuté vzpomínky a fotografie, panu Mgr. Pavlu Šustalovi, řediteli SOkA Nový Jičín za to, že mi ochotně umožnil přístup k materiálům z několika fondů, Mgr. Zdeňku Pomklovi, zástupci ředitele SOkA Vsetín, za konzultace a pomoc při shromažďování materiálu k období 2. světové války. Děkuji panu Josefovi Kubovému, předsedovi ČSBS v Novém Jičíně za vzpomínky a pomoc při seznamování se s problematikou volyňských Čechů a své babičce paní Věroslavě Fiuráškové za vyprávění rodinného příběhu. Mgr. Alžbětě Zetkové děkuji za vedení práce. V neposlední řadě mé rodině a mému příteli Davidu Kováři, kteří mi byli celou dobu velkou oporou.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracovala samostatně a použila jsem pouze podklady (literaturu, projekty, SW atd.) uvedené v seznamu vloženém v práci SOČ.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné. Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

Ve Valašském Meziříčí dne.....Podpis.....

Anotace

Tato práce přibližuje životní příběh mého pradědečka Vladimíra Klepsy, který se narodil ve Volyni, na dnešní Ukrajině. Zaměřila jsem se především na oblast Volyně, protože o této oblasti a celkově o volyňských Čechách, toho není moc známo. Dále popisuji jeho osudy v průběhu 2. světové války, kdy vstoupil do 1. československého armádního sboru v SSSR a jako člen 2. československé samostatné paradesantní brigády se zúčastnil karpatsko-dukelské operace a Slovenského národního povstání.

Základním zdrojem práce jsou dochované dokumenty v rodinném archivu. Dále jsem vycházela z publikace Dějiny volyňských Čechů II od Jaroslava Vaculíka, ke zmapování Klepsovy cesty s 1. československým armádním sborem jsem využila paměti generála Vladimíra Přikryla Za vlády tmy, publikaci Padáky nad Slovenskem, kterou napsal Jiří Šolc, kmenový list, který se mi podařilo získat z Vojenského historického archivu v Trnavě (Ministerstvo obrany Slovenské republiky) a internetové zdroje. Při popisu jeho osudu po 2. světové válce jsem vycházela z materiálů získaných ze Zemského archivu v Opavě - Státního okresního archivu Nový Jičín a vyprávění mé babičky, Vladimírovy dcery, paní Věroslavy Fiuráškové.

Klíčová slova: biografie, Volyň, Volyňští Češi, 1. československý armádní sbor, 2. paradesantní brigáda, repatriace Volyňských Čechů

Annotation

This work deals with a life story of my great-grandfather Vladimír Klepsa. He was born in Volyn, in today's Ukrainian territory. I mainly focused on the Volyn region because there isn't much information known about the region and Volhynian Czechs. I also describe his life story during WWII, when he joined the 1st Czechoslovak Army Corps and as a member of the 2nd Czechoslovak Parachute Brigade took part in the East Carpathian Strategic Offensive Operation and the Slovak National Uprising.

The main source of my work are documents that survived in our family archive. I also drew information from the book *Dějiny volyňských Čechů II* by Jaroslav Vaculík, the memoirs called *Za vlády tmy* by General Vladimír Přikryl, *Padáky nad Slovenskem* by Jiří Šolc, the military career list which I received from Vojenský historický archiv in Trnava, the Slovak Republic and various internet sources. The description of Klepsa's life after the war is based on the documents from Zemský oblastní archiv in Opava – Státní okresní archiv Nový Jičín and an interview with my grandmother, Věra Fiurášková, who is Vladimír Klepsa's daughter.

Key words: biography, Volyn, Volhynian Czechs, 1st Czechoslovak Army Corps, 2nd Czechoslovak Parachute Brigade, the repatriation of Volhynian Czechs

Obsah

Úvod.....	8
1 Volyň	11
1.1 Geografické vymezení	11
1.2 Historie Volyně.....	11
1.2.1 Stručný přehled vývoje od vzniku prvních slovanských států do příchodu volyňských Čechů. (12. – 19. století).....	11
1.2.2 Příchod českých osadníků na Volyň	12
1.2.3 Ze vzpomínek Rostislava Zemana na život volyňských Čechů a příběh jeho rodiny.....	13
1.2.4 Volyňští Češi za 1. světové války a situace na Volyni v meziválečném období.....	14
1.2.5 Volyň pod sovětskou mocí (1939 – 1941)	16
1.2.6 Vláda Němců na Volyni a ukrajinští nacionalisté.....	17
2 Dětství a mládí Vladimíra Klepsy	21
2.1 Vladimírův původ.....	21
2.2 Život rodiny v době sovětské okupace	21
2.3 Vladimírův osud po obsazení Volyně Němci.....	22
3 Od nástupu do 1. čs. armádního sboru do konce války	24
3.1 Vstup Vladimíra Klepsy do 1. československého armádního sboru	24
3.2 Příslušníkem 2. československé paradesantní brigády	26
3.2.1 Přesun 2. paradesantní brigády na Slovensko a její působení v průběhu SNP	29
3.2.2 Ústup do hor.....	30
4 Repatriace a život po válce	32

Závěr.....	34
Prameny.....	36
Literatura	37
Internetové zdroje.....	38
Seznam příloh.....	40
Přílohy	41

Úvod

Příběh mého pradědečka Vladimíra Klepsy jsem od babičky slýchávala již od dětství. Ve čtvrtém ročníku na gymnáziu jsme dostali úkol napsat seminární práci. Z počátku jsem ji zamýšlela napsat na nějaké psychologické téma. Obrat nastal, když se mi o Vánocích dostala do rukou válečná vyznamenání mého pradědečka a můj strýc mi o něm začal vyprávět. Příběh mě zaujal natolik, že jsem se v rodině začala ptát, co všechno je o mém pradědečkovi známo. Informace byly útržkovité a již při první konzultaci své práce jsem zjistila, že je v nich řada nepřesností a logických nesrovnalostí. To podnítilo mojí zvědavost ještě víc. Rozhodla jsem se tedy zjistit, jak to vlastně všechno ve skutečnosti bylo. A také jsem viděla, že moje úsilí udělalo mé babičce, dceři Vladimíra Klepsy, velikou radost a to posilovalo moje odhodlání.

I když mě tohle téma vždycky zajímalo, doposud jsem nebyla velkým znalcem dějin 2. světové války. Musela jsem tedy začít studiem odborné literatury na již zmíněné téma. Vyhledala jsem si v učebnicích a na internetu dostupné informace o karpatsko-dukelské operaci, Slovenském národním povstání, 1. československém armádním sboru a o pro mě prozatím zcela neznámé historii volyňských Čechů. Využila jsem k tomu třídílné práce Jaroslava Vaculíka Dějiny volyňských Čechů, ve které jsem našla mnoho zajímavých informací o meziválečné historii dnešní Ukrajiny. Důležitým východiskem se staly dokumenty, které se po Vladimíru Klepsovi dochovaly v rodinném archívu, například vojenský osobní průkaz, potvrzení Československého repatriačního úřadu, osvědčení ministerstva národní obrany o účasti v boji za národní osvobození a další doklady. Z nich vyplynulo, že Vladimír Klepsa vstoupil 16. března 1944 do 1. československého armádní sboru, zúčastnil se bojů o Duklu a jako výsadkář byl se svým oddílem vysazen na Slovensku na pomoc Slovenskému národnímu povstání. Později se znovu připojil k 1. československému armádnímu sboru a zúčastnil se osvobozování Československa. Po válce požádal jako volyňský Čech o repatriaci a usadil se v Hladkých Životcích, nedaleko Nového Jičína. Nepochopitelnou částí jeho životního příběhu na počátku mé práce bylo vyprávění mé babičky o tom, že Vladimír jako patnáctiletý chlapec pobýval na statku u

Zemanů v Hladkých Životících, což měli být dobří známí rodiny, kterým říkal teta a strýc. Ohrožovali prý ho tam banderovci, před kterými se musel skrývat. Z dokladů mi bylo známo, že se narodil 5. května 1924 ve Starožukově na dnešní Ukrajině a 16. března 1944 vstoupil v Rovně do 1. československého armádního sboru. Cesta patnáctiletého chlapce někdy kolem roku 1939 z Volyně do Československa a pak zase zpět vypadala velmi nepravděpodobně, stejně tak jako banderovci v Sudetech před zahájením války.

Obrátila sem se na Státní okresní archiv v Novém Jičíně, kde mi jeho ředitel pan Mgr. Pavel Šustala vyšel velmi ochotně vstříc, takže jsem se seznámila s obsahem nezpracovaného fondu Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, fondu ONV Nový Jičín a fondu MNV Hladké Životice, které mi poskytly další informace o repatriaci a poválečných majetkových záležitostech Vladimíra Klepsy. Od Mgr. Pavla Šustaly se mi také podařilo získat kontakt na předsedu organizace Českého svazu bojovníků za svobodu v Novém Jičíně pana Josefa Kubového, který mi zprostředkoval velmi důležité setkání s panem Rostislavem Zemanem, potomkem rodiny Zemanových u kterých můj pradědeček jako patnáctiletý pobýval. Toto setkání mi přineslo řadu nových informací o volyňských Čechách i mém pradědečkovi.

Náročnou částí mé práce bylo pochopení složitého vývoje v oblasti Volyně na území dnešní Ukrajiny, ke kterému jsem využila nejen již zmíněných dějin volyňských Čechů, ale také dokumentární film „Volyňští“, který pokládám za spolehlivý zdroj informací, jelikož se na něm podílel již zmíněný historik Jaroslav Vaculík. Důvěryhodné se mi zdály také polské internetové odkazy, na kterém jsem našla informace o pronásledování Poláků banderovci v oblasti Volyně před a hlavně v průběhu 2. světové války, i když porozumění polskému textu pro mě nebylo jednoduché.

Při zmapování bojové cesty Vladimíra Klepsy s 1. čs. armádním sborem jsem využila například informací z pamětí Vladimíra Přikryla „Za vlády tmy“, protože generál Přikryl velel v roce 1944 2. československé samostatné paradesantní brigádě, ve které můj pradědeček jako voják sloužil. V této práci jsem si stanovila za cíl popsat životní příběh mého pradědečka Vladimíra Klepsy a objasnit řadu nelogických míst, které se v příběhu vyskytovaly v rodinném podání. Také jsem chtěla zjistit, zda byl opravdu Ukrajinec, jak

se v rodině doposud říkalo a jak se stalo se, že byl repatriován se skupinou volyňských Čechů.

1 Volyň

1.1 Geografické vymezení

Volyň (starším názvem Vladimír nebo Ladoměř) je historická oblast, která byla jako jedna z prvních osídlena Slovy. Volyň leží mezi řekami Západní Bug a Prypjat', severně od Haliče a Podolí a jižně od dnešních běloruských hranic. V dnešní době leží historické území Volyně převážně na Ukrajině, pouze malá část se nachází na polském území v okolí města Chelm. Rozloha historické Volyně je o něco menší než dnešní Česká republika. Krajina je zde zalesněná, rovinná nebo mírně zvlněná, s velmi úrodnou půdou.

K významným městům patří například Žitomir (278 000 obyv.), Rovno (248 000 obyv.), Luck (203 000 obyv.), Dubno, Kremenec a další.

Volyň je region s velmi bohatou historií, kulturou a folklórem. Dosud zde žijí zbytky české menšiny, která tu kdysi hrála významnou roli v hospodářském a kulturním životě. Volyň je výrazně pravoslavným územím na rozdíl od oblasti Haliče, kde působí převážně řeckokatolická církev.¹

1.2 Historie Volyně

1.2.1 Stručný přehled vývoje od vzniku prvních slovanských států do příchodu volyňských Čechů. (12. – 19. století)

První zmínky o Volyni pocházejí z období 1119-1349, kdy byla nejprve součástí Kyjevské Rusi a poté Haličsko-volyňského knížectví.² Později, po jeho rozdělení mezi

¹Viz Volyň [online], cit. 22. února 2015, In: *Volyň historický region – Ukrajina.tv*, <http://ukrajina.tv/volyn/>.

²Byl to státní útvar vzniklý po rozpadu Kyjevské Rusi. Toto knížectví patřilo vedle Novgorodského knížectví k nejsilnějším východoslovanským státům 13. - 14. století. Později se stalo závislé na Zlaté hordě. Viz Haličsko-volyňské knížectví [online], poslední aktualizace 28. února 2015, cit. 28. února 2015, In: *Wikipedie – otevřená encyklopedie*, https://cs.wikipedia.org/wiki/Hali%C4%8Dsko-voly%C5%88sk%C3%A9_kn%C3%AD%C5%BEectv%C3%AD.

Polské království a Litevské velkoknížectví připadla východní část Volyně Litvě a západní Polsku. V letech 1569-1791 se Volyň díky vzniku Lublinské unie (Rzeczpospolita polska) stala součástí Polsko-litevského státu. V roce 1795 došlo k trojímu dělení Polska a Volyň připadla Rusku, jehož součástí zůstala až do roku 1918. Na Volyni žilo 3,5 milionu obyvatel.

1.2.2 Příchod českých osadníků na Volyň

V roce 1861 bylo v Rusku zrušeno nevolnictví a následně se v mnoha oblastech projevil nedostatek pracovních sil. V oblasti volyňské gubernie bylo na prodej mnoho lesů, luk i orné půdy. Byla levná, protože carská vláda nedokázala efektivně tyto pozemky, později i velkostatky využít a obhospodařovat. Část půdy byla také konfiskována polské šlechtě po porážce velkého protiruského povstání v roce 1863.³ Ruská vláda začala podporovat přistěhovalce za poměrně výhodných podmínek.⁴

V českých zemích se tato nabídka setkala s příznivým ohlasem. V rakouské monarchii 60. let, v éře liberálního kapitalismu, panovaly poměrně těžké životní podmínky a pro řadu lidí z chudších regionů byly zvěsti o prosperitě v ruské říši lákavým cílem. V letech 1868 – 1880 odešlo z Rakouska-Uherska do Ruska skoro 16 000 Čechů.⁵

Ruská vláda nabídla přistěhovalcům řadu výhod, například na 20 let byli osvobozeni od platby daní. V tomto čase bylo jejich hlavním úkolem vykácat lesy, zúrodnit půdu, založit nové vesnice a vybudovat si obydlí. K dalším výhodám patřila poměrně široká práva, například na náboženskou svobodu, vlastní samosprávu, národní školství a dokonce i zproštění vojenské povinnosti.

³ Největší polské povstání v dějinách, které trvalo 18 měsíců. Vzniklo kvůli odporu mladých Poláků jít bojovat za Ruskou armádu. Toho povstání bylo ruskou armádou potlačeno a důsledky byly děsivé. Několik set lidí popraveno a 20 až 70 tisíc deportováno na nucené práce na Sibiř. Viz Lednové povstání [online], poslední aktualizace 21. ledna 2015, cit. 15. února 2015, In: *Wikipedie – otevřená encyklopedie*, https://cs.wikipedia.org/wiki/Lednov%C3%A9_povst%C3%A1n%C3%AD.

⁴ Viz KUBOVÝ, Josef. *Minulost zavátá časem*. Fulnek, 2004., str. 7

⁵ Viz Volyňští Češi [online], poslední aktualizace 6. ledna 2015, cit. 19. února 2015, In: *Wikipedie – otevřená encyklopedie*, https://cs.wikipedia.org/wiki/Voly%C5%88%C5%A1t%C3%AD_%C4%8Ce%C5%A1i.

Cesta na vzdálenou Volyň nebyla v té době zcela jednoduchou záležitostí. Zámožnější kolonisté cestovali vlakem obvykle do stanice Brody,⁶ avšak některé chudé rodiny neměly na zaplacení cestovného ani nevlastnily povoz, a proto absolvovaly celou cestu pěšky a svůj majetek si vezly na trakařích.⁷

První přistěhovalci se usazovali v okolí měst Luck, Rovno, Dubno, Žitomir nebo Ostroh.⁸ Řada vesnic byla založena na „zelené louce“ (například Velký Špakov), jiné tvořily místní části existujících ukrajinských obcí (k původním názvům se často v tomto případě přidal přívlastek český - Český Malín, Český Boratín, Český Straklov atd.)⁹

Kromě zemědělství se začali Češi postupně věnovat také průmyslovému podnikání, obchodu a řemeslům. Vznikla celá řada podniků, jako například strojírna, pivovary,¹⁰ mlýny, cementárny, apod. V obcích byly zakládány školy, kostely, knihovny, vzkvétal kulturní a spolkový život. Čeští přistěhovalci podstatnou mírou přispěli ke zvýšení hospodářské a kulturní úrovně v osídlených územích.¹¹

1.2.3 Ze vzpomínek Rostislava Zemana na život volyňských Čechů a příběh jeho rodiny

Vše začalo, když Antonín Zeman, který pocházel z Českých Liptav, odcestoval na Volyň s bratrem v roce 1877. Jeho bratr byl ženatý a měl sedm dětí. Na Volyň kvůli smrti tří dětí odcestovala rodina téměř poloviční. Důvodem přesídlení na Volyň byla velká nezaměstnanost a bída v Čechách a na Volyni se nabízela levná půda, kterou nedokázala šlechta obhospodařit. Rodiny si mohly většinou vybrat, kam budou cestovat. Antonín

⁶*Volyňští*, Česká televize, 2013

⁷Viz KUBOVÝ, Josef. *Minulost zavátá časem*. Fulnek, 2004., str. 7 a *Interview s R. Zemanem*, 2015

⁸V prvním desetiletí založili nebo rozšířili Češi přes sto obcí. Poté to šlo již pomaleji a ročně se zakládaly dvě až tři obce. V roce 1878 žilo na Volyni 2 363 českých rodin se 13 255 osobami. Viz KUBOVÝ, Josef. *Minulost zavátá časem*. Fulnek, 2004., str. 7-8

⁹Viz *Volyňští Češi* [online], poslední aktualizace 6. ledna 2015, cit. 23. února 2015, In: *Wikipedie – otevřená encyklopedie*,

https://cs.wikipedia.org/wiki/Voly%C5%88%C5%A1t%C3%AD_%C4%8Ce%C5%A1i.

¹⁰Například první pivovar v Rusku založila rodina Zemanů, v roce 1888 v Lucku. Pivovar funguje doposud. Viz *Volyň* [online], cit. 22. února 1915, In: *Volyň historický region – Ukrajina.tv*, <http://ukrajina.tv/luck/>

¹¹*Volyňští*, Česká televize, 2013

Zeman s bratrem a jeho rodinou si vybrali Velký Špakov. Na Volyň cestovali s koňským povozem naplněným věcmi. Lidé šli mnohdy pěšky. Během cesty se živili tím, co se jim cestou podařilo obstarat. Cesta trvala zhruba dva měsíce. Manželka s malým synem cestu nezvládla a na Slovensku zemřela.

Antonín Zeman začal po příchodu na Volyň pracovat u rodiny Kuchařových na zámečku ve Velkém Špakově. U Kuchařů se Antonínovi zalíbilo natolik, že si namluvil dceru Kateřinu a dostal jí do jiného stavu. V roce 1880 se jim narodila dcera. Možnost odkupu pozemků měli jen pravoslavní, manželka z rodiny Kuchařových tuto podmínku splňovala a nakonec se nechal překřtít i Antonín Zeman. Posléze se Antonínovi a Kateřině narodily další dvě děti, ty už byly samozřejmě pravoslavného vyznání.

Antonínův syn Josef se oženil s nějakou Šteklovou, měl dvě děti Annu a Rostislava. Manželka Josefa brzy zemřela a on si zanedlouho namluvil další ženu. Ta byla katolického vyznání, a tak se Josef nechal překřtít na katolíka.

Antonínovi Zemanovi zemřela manželka, proto si našel novou partnerku, Polku Klepsovou, která měla již dvě děti. Kluk se jmenoval Karel, dcera byla Geňa. Bydleli v chalupě ve Velkém Špakově. Karel i Geňa pak založili rodiny a přestěhovali se do Starožukova. Tam se Josefině rozené Martinovské, manželce Karla Klepsy, narodily dvě děti – Vladimír Klepsa a Geňa Klepsová.¹²

1.2.4 Volyňští Češi za 1. světové války a situace na Volyni v meziválečném období

Život na Volyni ovlivnila výrazně 1. světová válka, na jejímž počátku probíhaly boje v sousední Haliči. V roce 1915 zasáhla válka Volyň přímo, protože v této době zde probíhaly těžké ústupové boje Rusů a oblast byla postižena vlnami ustupujících uprchlíků a běženců. Těžký byl i válečný rok 1916, kdy se na území Volyně odehrávala úspěšná ruská Brusilovova ofenzíva.¹³

¹²Interview, Rostislav Zeman, 2015

¹³Brusilovova ofenzíva nazvaná podle ruského generála Alexeje Brusilova. Odehrála se od 4. června do 20. září 1916. Touto operací se Rusku podařilo nejvýznamnější porážka centrálních mocností od začátku

Volyňští Češi, jako aktivní a akceschopní krajané, sehráli významnou roli v boji za českou národní samostatnost, protože mnoho z nich vstoupilo do ruských legií, dokonce patřili k prvním členům tzv. České družiny.¹⁴

V roce 1917 propukla v Rusku únorová revoluce, která svrhla carský režim a byla nastolena republika v čele s tzv. prozatímní vládou. Po bolševické říjnové revoluci, která nastolila v Rusku diktaturu proletariátu, se rozpadla pravidelná ruská armáda. Na Volyni se objevily ozbrojené bandy, které se staly postrachem obyvatel. Ohrožovaly životy i majetky lidí. V průběhu občanské války se zde vystřídalo několik režimů. V letech 1917-1918 to byla Ukrajinská centrální rada, poté začala německá okupace s režimem hejtmana Pavla Skoropadského (1918), následovala vláda Direktorია (1918-1919) v čele se Symonem Petljurou. Bolševický režim zde poprvé pocítili v roce 1919. Pak na krátkou dobu (1919 – 1920) oblast ovládli Poláci, v průběhu roku 1920 však přišla druhá vlna bolševismu. Koncem roku 1920 se však Poláci opět vrátili na západní Volyň, což znamenalo počátek stabilizace jak z hlediska hospodářství, tak politických poměrů.¹⁵

V roce 1921 skončila sovětsko-polská válka porážkou Rudé armády. Volyň byla rozdělena na menší východní a větší západní část. Západ připadl Polákům a východ Sovětskému svazu. Západní část se rychle obnovovala a modernizovala. Avšak ve východní části sovětská vláda prosazovala radikální změny. Lidé hromadně přicházeli o majetek, byli nuceni zakládat kolchozy¹⁶ a byla omezena jejich kulturní a náboženská svoboda. Hodně volyňských Čechů bylo odsouzených k trestu smrti nebo muselo jít do

1. světové války. Získané území dosahovalo místy až 120 km. Rakouská a německá armáda ztratila 614 000 mužů. Z toho 327 000 zemřelo a 287 000 zajatých ruskou armádou. Ztráty na straně ruských vojsk dosahovaly 800 000 padlých. Viz Brusilovova ofenzíva [online], poslední aktualizace 14. října 2014, cit. 27. února 2015, In: *Wikipedie – otevřená encyklopedie*, https://cs.wikipedia.org/wiki/Brusilovova_ofenz%C3%ADva.

¹⁴ Vznikla během 1. světové války jako dobrovolnická jednotka. Příslušníky byli Češi, kteří žili nebo bojovali v Rusku a později byli členy i váleční zajatci. Česká družina byla předchůdcem československých legií v Rusku. Viz VACULÍK, Jaroslav. *Dějiny volyňských Čechů. II., (1914-1945)*. Vyd. 1. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998. 191 s. ISBN 80-901878-8-9, str. 9

¹⁵Tamtéž, str. 20

¹⁶Kolchozy, forma sovětského kolektivního zemědělství, podobné jako JZD v ČSSR. Kolchozy vznikaly násilně v 20. a 30. letech 20. století. Zaměstnanci nebyli placeni. Za odvedenou práci si mohli nechat to, co vypěstovali v poměru s odpracovanou pracovní dobou. Viz Kolchoz [online], poslední aktualizace 26. února 2015, cit. 28. února 2015, In: *Wikipedie – otevřená encyklopedie*, <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kolchoz>.

sovětských táborů-gulagů, neboť se vymezovali vůči sovětské vládě. V roce 1938 byl dokonce vydán zákaz vyučování českého jazyka. Od roku 1935 začaly problémy Čechů i na polské straně Volyně. V Polsku vznikala protičeská propaganda. Polští obyvatelé požadovali likvidaci českého školství nebo zabavování půdy českým hospodářům.¹⁷

1.2.5 Volyň pod sovětskou mocí (1939 – 1941)

V září 1939 se situace na západní Volyni diametrálně změnila. Po porážce Polska německou armádou a zabrání východní části země Sověty se západní Volyň stala součástí SSSR. To přineslo do života lidí mnoho změn. Začala probíhat kolektivizace zemědělství, byla prováděna pozemková reforma, přičemž rolníci mohli obhospodařovat maximálně 10 – 15 ha půdy. Střední a bohatí rolníci byli, tak jako dříve v SSSR v době kolektivizace prohlášeni za kulaky, takže jim hrozila deportace na Sibiř. A tak mnozí z volyňských Čechů během krátké doby podepsali přihlášku do kolchozu, neboť měli představu o represích ze strany sovětského režimu v dřívější době.¹⁸

Velmi výrazně se zhoršila situace Poláků žijících v této oblasti. Sovětská vláda zahájila proces depolonizace. Za nepřátele začali být považováni bývalí polští důstojníci, policisté, četníci, statkáři, továrníci nebo úředníci, proti nimž začala být od podzimu 1939 vedena nepřátelská kampaň. Bezpečnostní orgány SSSR vytvářely kartotéku potenciálních nepřátel a v prosinci 1939 bylo přijato rozhodnutí o vysídlení Poláků, k němuž došlo poprvé za mrazivé noci z 9. na 10. února 1940 (-40 C°)¹⁹. V první vlně bylo deportováno asi 140 000 převážně Poláků, přičemž 88 000 z nich pocházelo ze západní Ukrajiny. Deportací pokračovaly a postupně zasáhly i polské zajatce v zajateckých táborech (na západní Ukrajině a v západním Bělorusku bylo tehdy internováno asi 11 000 Poláků). Podle rozhodnutí sovětských orgánů z března 1940 byl 7300 vězňů a 15 000 zajatců (z toho 3750 z polského východního pohraničí) zastřeleno.

¹⁷ Viz Volyňští Češi [online], poslední aktualizace 6. ledna 2015, cit. 23. února 2015, In: *Wikipedie – otevřená encyklopedie*,

http://cs.wikipedia.org/wiki/Voly%C5%88%C5%A1t%C3%AD_%C4%8Ce%C5%A1i

¹⁸ Viz VACULÍK, Jaroslav. *Dějiny volyňských Čechů. II., (1914-1945)*. Vyd. 1. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998. 191 s. ISBN 80-901878-8-9, str. 67

¹⁹Tamtéž, str. 68-69

Jejich rodinní příslušníci (asi 61 000 osob) byli z 12. na 13. dubna deportováni do Kazachstánu, kde byli přinuceni pracovat v kolchozech a sovchozech. Deportace postihla i tzv. běžence, což byli uprchlíci generálního gouvernementu. Převážnou část, asi tři čtvrtiny ze 76 000 lidí, tvořili Židé.²⁰

Další masové deportace proběhly na jaře 1941, kdy byli deportováni kromě již zmíněných skupin obyvatelstva také polští utečenci, kteří odmítli sovětské občanství, dále statkáři, obchodníci a továrníci, ale i vězni, kriminální živly a prostitutky.²¹

Od ledna do června 1941 se uskutečnilo několik transportů, do nichž si mohly vysídlené rodiny vzít s sebou potraviny, oděv, prádlo, obuv a nádobí do 100 kg, rolníci také část zemědělských nástrojů. Ve vlacích byli muži odděleni od rodin a samostatně odvezeni do pracovních táborů (do oblastí Novosibirska, Altaje, Krasnojarska a Kazachstánu).²²

Podle doposud neúplných údajů bylo během 21 měsíců z bývalého východního Polska vyvezeno za sovětské vlády 315 – 330 000 osob, z toho asi 200 000 Poláků a 70 000 Židů.

Podle nařízení sovětských orgánů byly oblast východní a západní Volyně odděleny, nebyl možný volný pohyb obyvatel. Lidé byli zatíženi pracovní povinnostmi, podíleli se nuceně například na výstavbě dálnice z Kyjeva do nově připojeného Lvova nebo na budování vojenského opevnění na nově získané západní hranici SSSR. To vše posilovalo u lidí protisovětské postoje.²³

1.2.6 Vlása Němců na Volyni a ukrajinští nacionalisté

Po zahájení operace Barbarossa 22. 6. 1941 se podařilo wehrmachtu ve dnech od 23. do 29. 6. v bitvě u Brodu, Lucka a Rovna prorazit sovětskou obranu a Němci rychle postupovali vpřed. Města a vesnice na západě SSSR byly devastovány v důsledku rychlé německé ofenzivy a v krátké době celá západní Volyň obsazena. Správně začleněna do tzv. říšského komisariátu Ukrajina (tvořilo ji 30 okresů) s centrem ve volyňském Rovnu,

²⁰Viz VACULÍK, Jaroslav. *Dějiny volyňských Čechů. II., (1914-1945)*. Vyd. 1. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998. 191 s. ISBN 80-901878-8-9, str. 69-70

²¹Tamtéž, str. 70

²²Tamtéž, str. 70.

²³Tamtéž, str. 70

kde měl sídlo říšský komisař Erich Koch.²⁴ Pro Poláky, Židy popřípadě i volyňské Čechy skončily deportace na východ, ale rychle ožily ukrajinské nacionalistické organizace, které existovaly za vlády Sovětů v ilegality. Významnou byla zejména OUN (Organizace ukrajinských nacionalistů), která měla v době ilegální činnosti vedení v zahraničí a v roce 1940 došlo k vnitřnímu rozkolu na frakci OUN-R (revolucionáři), kterou vedl Stefan Bandera a frakci OUN-M, vedenou Indrijem Melnykem, která byla, na rozdíl od rezervovanějších banderovců více ochotná spolupracovat s Němci.²⁵

Nacisté však brali Ukrajince pouze jako levnou pracovní sílu, mladí Ukrajinci podléhali totálnímu nasazení a byli nuceni odcházet pracovat do Německa. Zhruba od jara 1942 začal na Volyni sílit odpor k Němcům a práci pro ně. Mládež začala hromadně odcházet do lesů. Na podzim 1942 se začaly tvořit první oddíly ukrajinských nacionalistů, které později přijaly název UPA (Ukrajinská povstalecká armáda). UPA se skládala s více skupin, např. Melnykovci, Banderovci, Petjurovci a Bulbovci. Na Volyni měla UPA tři divize, další tři operovaly v Haliči. V letech 1943-1944 byla na vrcholu své slávy a čítala něco přes 40 000 příslušníků.²⁶ Volyň této skupině vyhovovala, hlavně díky lesnatému povrchu, který představoval dobrou operační základnu. Hlavním terčem byla okupační administrativa, nenáviděné pracovní úřady a policejní jednotky. Příslušníci UPA vyhazovali do vzduchu mosty, železniční tratě, někdy přepadávali vlaky a odzbrojovali menší skupiny Němců. Nacisté na tyto skutečnosti tvrdě reagovali, jedním z druhů pomsty bylo vypalování celých vesnic.

Na Volyni mezi sebou také bojovali také nacisté a partyzáni, kteří byli řízení z Moskvy a snažili se v oblasti obnovit sovětský režim ruským partyzánům, navíc pomáhali partyzáni polští, které sdružovala organizace zvaná Armia Krajowa. UPA bojovala s oběma

²⁴S jeho jménem je spojen název jednoduchého branného opevnění pro jednu osobu, tzv. Kochbukr. Kochbukr je dvoustříhový betonový válec armovaný ocelovými pruty. Síla stěn se pohybuje okolo 30 cm. Výška uvnitř dosahuje 180 cm a šířka 120 cm. Kochbukry vznikly i ve městě ve kterém studuji, ve Valašské Meziříčí na přelomu let 1944/1945, vystavěno bylo pravděpodobně pět těchto Kochbukrů, které se nacházely na levém břehu Rožnovské Bečvy. Byly orientovány v linii na východ-západ, nepřítel byl očekáván z Krásna, tedy severu. Viz Kochbukry ve Valašském Meziříčí [online], cit. 5. března 2015, *In Fronta.cz*, <http://www.fronta.cz/fotogalerie/kochbukry-valasske-mezirici>

²⁵Viz VACULÍK, Jaroslav. *Dějiny volyňských Čechů. II., (1914-1945)*. Vyd. 1. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998. 191 s. ISBN 80-901878-8-9, str. 72

²⁶Tamtéž, str. 72-73

stranami, někdy ale muselo dojít ke kompromisům a částečným dohodám místního spojení.

Jediné spojení, které bylo vyloučeno, bylo spojení ukrajinských oddílů s jednotkami polských partyzánů, zde šlo o neskutečnou nenávisť. Celkově na Volyni panovala anarchie a existovaly zde i ozbrojené skupiny, které nebyly spojené s žádnou politickou organizací. Život obyvatel Volyně byl velice těžký, protože neexistovala žádná organizovaná síla, která by nastolila pořádek.²⁷

Vrchol teroru nastal v červenci roku 1943, kdy v bratrovražedném ukrajinsko-polském konfliktu zemřelo přes 35 tisíc lidí. Když bylo zřejmé, že Německo válku prohraje, představitelé UPY změnili svou taktiku a strategii a vyhlásili boj za osvobození Ukrajiny proti všem. 9. února začalo etnické čištění Volyně v obci Parosl. Po tomto masakru následovala řada dalších. Vše vyvrcholilo v době od 11. 7. – 16. 7. 1943, kdy se odehrála tzv. krvavá neděle. V tomto období bylo napadeno 530 polských vesnic, osad a statků a brutálně zavražděno něco přes 17 000 civilistů (čísla se zde liší). Tyto akce pokračovaly ještě hodně dlouho. Počet povražděných civilistů během 2. světové války ozbrojenými oddíly UPA se odhaduje až na 130 000. Nutno dodat, že mezi povražděnými se nacházela i nemluvňata, děti a ženy, které byly zabiti většinou velmi drasticky.²⁸

Život na Volyni za okupace se vrátil o pár století dozadu. Lidé si museli sami obstarat základní potraviny nutné k přežití. V tomto období vlastně existovalo na Volyni jakési dvojvládní. Ve dne přicházeli Němci, kteří požadovali povinné dodávky věcí, v noci přicházeli ukrajinští nacionalisté a zabavovali vše, co se jim hodilo.²⁹

²⁷Viz VACULÍK, Jaroslav. *Dějiny volyňských Čechů. II., (1914-1945)*. Vyd. 1. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998. 191 s. ISBN 80-901878-8-9, str. 73-74

²⁸Tamtéž, str. 73

²⁹Tamtéž, str. 74

Kruté poměry zasáhly drasticky také do života Židů, kteří trpěli bezohledným pronásledováním. Na druhou stranu jsou známy velmi působivé příběhy o Ukrajincích i Češích, kteří i pod hrozbou velkého rizika pro sebe i své rodiny pomáhali Židy skrývat.³⁰

Tragedie se nevyhnuly ani komunitě volyňských Čechů. Jednou z nejdrastičtějších událostí bylo vypálení obce Český Malín 13. července 1943 nacisty, jehož příčiny dodnes nejsou zcela zřejmé. Občas je uváděná teorie o tom, že Němci vypálili obec, aby získali zásoby potravin pro Poláky, kteří se pod hrozbou útoků ze strany Ukrajinců stahovali pod německou ochranu. Historik Jaroslav Vaculík však nepokládá tuto hypotézu za příliš pravděpodobnou, protože z tohoto hlediska by bylo výhodnější nechat českou vesnici hospodařit a odvádět předepsané dávky.³¹ Obyvatelé obcí Český a Ukrajinský Malín byli ráno 13. července 1943 vyhnáni ze svých domovů pod záminkou kontroly dokladů, část z nich byla pak zaživa upálena v jedné ze stodol Ukrajinského Malína a část skončila stejným tragickým způsobem v Malíně Českém. Zahynulo zejména mnoho žen a 120 dětí. V přehledu celkového počtu obětí uvádí Jaroslav Vaculík 374 Čechů a 26 Poláků.³²

Po 2. světové válce osídlila skupina repatriovaných volyňských Čechů vesnici Frankštát českém pohraničí, kde došlo vysídlení německého obyvatelstva. Dne 13. července 1947 při příležitosti čtvrtého výročí vypálení Českého Malína byla vesnice Frankštát přejmenována na Nový Malín.³³

Oblast Volyně byla osvobozena Rudou armádou na začátku roku 1944.³⁴

³⁰Je známo přes 20 případů, kdy volyňští Češi pomohli zachránit přes 40 židů, kteří se skrývali před Němci. Sedmi rodinám byl v Izraeli udělen čestný titul s medailí Spravedliví mezi národy a jejich jméno jsou vyryta na pamětní zdi v Jeruzalémě. *Volyňští, česká televize*, 2013

³¹*Volyňští*, Česká televize, 2013

³²Viz VACULÍK, Jaroslav. *Dějiny volyňských Čechů. II., (1914-1945)*. Vyd. 1. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998. 191 s. ISBN 80-901878-8-9, str. 75

³³Viz Český Malín online], cit. 23. března 2015, in *Sdružení volyňských Čechů a jejich přátel*, <http://www.scvp.eu/ceskymalin.html>

³⁴Viz VACULÍK, Jaroslav. *Dějiny volyňských Čechů. II., (1914-1945)*. Vyd. 1. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998. 191 s. ISBN 80-901878-8-9, str. 78

2 Dětství a mládí Vladimíra Klepsy

2.1 Vladimírův původ

Můj pradědeček Vladimír Klepsa se narodil 5. května roku 1924 v obci Starožukov,³⁵ která se nachází nyní na Volyňské Ukrajině v okrese Rovno. V minulosti tato vesnice byla na západní Volyni součástí Polska. Dnes leží na Ukrajině asi padesát kilometrů od polských hranic.

Vladimírův otec Karel Klepsa byl Polák, matka se jmenovala Joseřina Martinová.³⁶ Rodiče byli katolíci. Vladimír měl sestru Geňu, rodina vlastnila ve Starožukově menší hospodářství.³⁷ Podle vyprávění jeho dcery Věroslavy Fiuráškové prožil Vladimír Klepsa docela šťastné dětství. Rád si hrával v lese na vojáky a také vynikal v uměleckých aktivitách. Maloval, vyšival obrazy a psal básničky. Otázka Vladimírovy národnosti není zcela jasná, protože neznáme národnost jeho matky Joseřiny, podle příjmení mohlo jít o volyňskou Češku. Vladimír se sám cítil být Čechem hlavně díky tomu, že mezi Čechy vyrůstal, neboť jeho babička – Polka Klepsová, byla partnerkou volyňského Čecha Antonína Zemana, jak bylo popsáno v kapitole vzpomínek Rostislava Zemana. Jako dítě rád navštěvoval rodinu Zemanových ve Velkém Špakově. Po ukončení obecné sedmileté polské školy už ve studiu nepokračoval, protože musel pomáhat v rodinném hospodářství.

2.2 Život rodiny v době sovětské okupace

V roce 1939 se západní Volyň stala součástí SSSR, což výrazně ovlivnilo život všech jejích obyvatel. Byla zahájena kolektivizace, deportace Poláků, Židů i volyňských Čechů

³⁵Starožukov (Žukow Stary) je malá vesnice na východě Ukrajiny, která má zhruba 391 obyvatel. Její začátky se mapují do středověku. Viz Žukow Stary [online], poslední aktualizace 13. listopadu 2011, cit. 23. ledna 2015, eduteka.pl, http://encyklopedia.eduteka.pl/wiki/%C5%BBuk%C3%B3w_Stary

³⁶List oddavkový – výpis z matriky sňatků Farního úřadu v Hutisku. *Soukromý archiv autorky*

³⁷SOKA Nový Jičín, Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezprac.

Ve Starožukově, není ovšem jasné, zda se jedná o celé hospodářství jeho rodičů, nebo jen Vladimírův podíl.

na východ, jak bylo popsáno v kapitole 1.2.3. Obzvlášť se zhoršila situace Poláků vzhledem k velmi podezřívavému a nepřátelskému postoji Sovětů k této národnosti.

Životní osudy rodičů Vladimíra Klepsy v tomto období se zatím nepodařilo zcela zmapovat, podle rodinného vyprávění se rozhodli odstěhovat do Generálního gouvernementu v době, kdy bylo Vladimírovi šestnáct let, tedy v roce 1940. Při dosavadní studiu dějin Volyně se mi nepodařilo najít žádnou zmínku o podobném přesunu obyvatel,³⁸ na první pohled se zdá překvapivé, že se rodina rozhodla odejít do oblasti, okupované Němci, ale vzhledem k výše popsanému otevřeně nepřátelskému postoji sovětského režimu k Polákům, je tento postup pochopitelnější. Vladimír však odmítl s rodiči odejít, pravděpodobně i z toho důvodu, že už od roku 1936 žil ve Velkém Špakově³⁹ na statku u spřízněné rodiny Zemanů, které nazýval tetou a strýcem. Rostislav a Božena Zemanovi měli dvě děti, Marušku a Rostislava, které měl Vladimír velmi rád, obzvlášť s malou Maruškou měl velmi blízký vztah. Jeho rozhodnutí zůstat ve Velkém Špakově se ukázalo jako prozíravé, protože jeho rodiče včetně sestry byli v Polsku odesláni do koncentračního tábora Osvětim. Celá rodina nakonec pobyt v Osvětimi zázračně přežila. Tatínek se však vrátil z tábora slepý a brzy po ukončení války zemřel. I maminka měla velké zdravotní problémy, které se jí však podařilo překonat a starost o zbytek rodiny zůstal na ní.⁴⁰

2.3 Vladimírův osud po obsazení Volyně Němci

Po napadení SSSR wehrmachtem 22. června 1941 se však i Vladimír dostal do nebezpečné situace, protože na Volyni začali řídit ukrajinští nacionalisté, banderovci, kteří Poláky nenáviděli. Vzhledem k tomu, že Vladimír byl minimálně z poloviny Polák, ani on neunikl jejich pozornosti. Podle vyprávění pana Rostislava Zemana si jednoho dne pro Vladimíra přišli, ale malá Maruška Zemanová, tehdy asi čtyř až pětiletá, začala

³⁸V kapitole 1. 2. 4. Volyně pod sovětskou mocí se naopak zmiňují o tzv. „běžencích“, uprchlících z Generálního gouvernementu, což byli z velké části Židé a mnoho z nich bylo Sověty deportováno do pracovních táborů na východ.

³⁹Ministerstvo obrany SR, Vojenský archiv, Centrálna registratúra Trnava

⁴⁰Interview, Věroslava Fiurášková, 2015

naříkat a prosit, aby Vladimíra nechali. Stejnou verzi příběhu vypravovala i dcera Vladimíra Klepsy paní Věroslava Fiurášková. V rodině Zemanových si překvapující shovívavost ukrajinských nacionalistů, kteří se jinak dokázali chovat velice krutě a nemilosrdně, vysvětlovali tím, že v obci banderovce řídil místní pop a ten pokládal Zemanovy za bezproblémovou rodinu, a tak zachránil Vladimírovi život. Vladimír sám se návratu banderovců obával, a protože nechtěl rodinu Zemanových vystavovat nebezpečí, spával prý v noci raději na poli schovaný v bramborovém řádku.

Žádné podrobnější informace o Vladimírově životě v tomto období nejsou známy.

Obrázek 1 Rodina Zemanů⁴¹

⁴¹*Soukromý archiv autorky*

3 Od nástupu do 1. čs. armádního sboru do konce války

3.1 Vstup Vladimíra Klepsy do 1. československého armádního sboru

První československý armádní sbor byl jednotkou zahraniční armády, která bojovala za 2. světové války po boku Rudé armády.⁴² Sloužilo v něm zhruba 60 000 tisíc československých vojáků, z toho asi tisíc žen. Složitým problémem ve fungování čs. vojenských jednotek v SSSR byly politické neshody mezi exilovou vládou s exilovým vedením KSČ v Moskvě, které se promítaly do jejího fungování. Formálně podléhala čs. vojenské misi pod velením plukovníka (později generála) Heliodora Píky, k nejvýznamnějším velitelům patřili generál Jan Kratochvíl a velitel Ludvík Svoboda.⁴³

Začátky sboru sahají do roku 1939, kdy po okupaci Čech a Moravy odešlo několik stovek vlastenců pryč ze země, většinou do Polska. Zde byli v závěru bojů nasazeni na frontu, jako tzv. Československý legion,⁴⁴ ale po té, co Sovětský svaz obsadil východní část Polska, skončili Čechoslováci v sovětském zajetí. V roce 1942 se podařilo londýnské exilové vládě, československým komunistům i samotnému vedení legionu pod vedením podplukovníka Ludvíka Svobody přimět sovětskou vládu, aby schválila vznik první československé zahraniční jednotky. Roku 1942 se začala formovat jednotka, která měla

⁴²Viz Czechoslovak military units in the SSSR [online], cit. 20. března 2015, Czechpatriots.com, <http://www.czechpatriots.com/cslegion.php>,

⁴³Viz 1. československý armádní sbor [online], poslední aktualizace 22. ledna 2015, cit. 18 března 2015, In: *wikipedie-otevřená encyklopedie*,

http://cs.wikipedia.org/wiki/1._%C4%8Deskoslovensk%C3%BD_arm%C3%A1dn%C3%AD_sbor

⁴⁴Československý legion začal vznikat již v dubnu 1939 na polském území, do kterého uteklo na 10 000 Čechoslováků. Zpočátku polská vláda nepodporovala vznik vojenské jednotky. Proto spousta Československých dobrovolníků odjížděla do Francie, více než 1200. Až po napadení Polska oficiálně uznala vznik československého legionu., který tehdy měl kolem 1 000 mužů, velitel tehdy byl podplukovník Ludvík Svoboda. KUKLÍK, Jan a KUKLÍK, Jan. *Dějepis pro gymnázia a střední školy 4: nejnovější dějiny*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 2002. 169 s. ISBN 80-7235-175-3, str. 95

být základem nové armády. Hlásili se do ní českoslovenští občané žijící v SSSR, slovenští zajatci a dezertéři. V polovině července roku 1942 vznikl 1. československý polní prapor. Poprvé byli českoslovenští vojáci nasazeni na frontu v březnu roku 1943 v prostoru Charkova.⁴⁵

V březnu 1943 sehrál československý prapor výraznější roli v bitvě u Sokolova. Českoslovenští vojáci projevíli velké bojové odhodlání a statečnost.⁴⁶ Velitel první rotý nadporučík Otakar Jaroš, který v boji padl, obdržel jako první cizí státní příslušník titul Hrdina SSSR.

Počet vojáků rostl, takže v květnu 1943 byla ustanovena 1. československá samostatná brigáda, která se v říjnu 1943 úspěšně zapojila do bojů o ukrajinské hlavní město Kyjev.

Československá jednotka se však potýkala s nedostatkem důstojníků, proto byl důstojnický sbor posílen například skupinou důstojníků, která se do SSSR přesunula z Velké Británie. Tak se do československého zahraničního vojska na východě dostal plukovník Vladimír Přikryl,⁴⁷ budoucí velitel 2. samostatné československé paradesantní brigády, ve které později bojoval právě Vladimír Klepsa.

„V první polovině roku 1943 se proslýchalo, že několik důstojníků bude určeno k Československé vojenské jednotce v SSSR, protože tam pociťovali nedostatek velitelů,

⁴⁵Viz 1. československý armádní sbor [online], poslední aktualizace 22. ledna 2015, cit. 18 března 2015, In: *wikipedie-otevřená encyklopedie*,

http://cs.wikipedia.org/wiki/1._%C4%8Deskoslovensk%C3%BD_arm%C3%A1dn%C3%AD_sbor

⁴⁶Bitva o Sokolovo – 8. – 13. 3. 1943. Bojovým úkolem československého praporu bylo udržet s dalšími sovětskými jednotkami obrannou linii v oblasti Charkova na řece Mža. Protože řeka byla zamrzlá a německé tanky přes ni mohly přejet, zaujala 1. rota 1. čs. praporu pozice v dobře opevněné vesnici Sokolovo, v předsunuté pozici před obrannou linií, kde svedla odhodlaný boj s nepřítelem. Bojový úkol nepustit Němce přes řeku Mži českoslovenští vojáci splnili. Viz Bitva u Sokolova [online], poslední aktualizace 9. března 2015, cit. 19. března 2015. In: *wikipedie-otevřená encyklopedie*,

http://cs.wikipedia.org/wiki/Bitva_u_Sokolova

⁴⁷Vladimír Přikryl vyplul z Velké Británie 7. července 1943 na velkém parníku, který sám popsal jako „plovoucím město stvořené pro zábavu a rozkoš“. 11. července zaútočila na tento přepychový parník v Biskajském zálivu německá letadla, loď se jim podařilo úplně zničit a zachránit se podařilo pouze několika lidem, mezi nimiž byl i Vladimír Přikryl. Po vyčerpávajícím veslování na záchraném člunu, byli zachráněni kanadským torpédoborcem. Zbytek plavby již probíhal v klidu a 13. července spatřili břeh Casablanky, kde byl cíl první části jejich cesty. Poté nastoupili na loď do Lagosu, odtamtud se dostali do Egypta, potom letecky do Haify, vlakem do Damašku a do Bagdádu a nakonec letecky až do Moskvy, kam dorazili 7. září. 1943. PŘIKRYL, Vladimír. *Za vlády tmy*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1993. 160 s., [16] s. fotogr. Memoáry; Sv. 6. ISBN 80-206-0228-3. str. 34-40

zatímco ve Velké Británii nás byl nadbytek. Nic určitého však o tom nebylo známo. Až teprve 11. května jsem dostal z ministerstva národní obrany rozkaz odevzdat velení praporu svému zástupci a odcestovat do Londýna. Za dva dny se s námi – osmi důstojníky – oficiálně rozloučila celá Československá samostatná brigáda ve Velké Británii“⁴⁸

V březnu 1944 byla brigáda přemístěna do Rovna, které bylo střediskem české komunity. Zde byl vyhlášen velký nábor, do kterého se nakonec přihlásilo přes 12 tisíc dobrovolníků z řad volyňských Čechů, řady vojáků brigády rozšířili také obyvatelé Podkarpatské Rusi a Čechoslováci, kteří byli propuštěni ze sovětských gulagů. Z 1. čs. brigády se stal 1. československý armádní sbor.⁴⁹

15. března 1944 se do československého armádního sboru přihlásil i téměř devatenáctiletý Vladimír Klepsa společně s Rostislavem Zemanem, v jehož rodině ve Velkém Špakově této době pobýval. Rostislav Zeman byl o generaci starší a k Vladimírovi měl velmi přátelský, možná spíše trochu otcovský vztah. Podle vzpomínek jeho syna Rostislava Zemana mladšího, však nebyli zařazeni do stejné jednotky.

3.2 Příslušníkem 2. československé paradesantní brigády

Vladimír byl jako voják původně zařazen do 2. československé samostatné brigády dělostřeleckého oddílu a absolvoval pěchotní výcvik, ale také výcvik výsadkářský, takže se nakonec stal příslušníkem 2. československé samostatné paradesantní brigády.⁵⁰ Vladimírovo přípravné období, které pravděpodobně začalo ve výcvikovém středisku 2.

⁴⁸PŘÍKRYL, Vladimír. *Za vlády tmy*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1993. 160 s., [16] s. fotogr. Memoáry; Sv. 6. ISBN 80-206-0228-3., str. 33

⁴⁹1. československý armádní sbor se skládal z 1. a 3. pěší brigády, 2. paradesantní brigády, tankové brigády a pěti dělostřeleckých brigád.

⁵⁰Oficiálně vznikla 2. československá paradesantní brigáda 19. ledna 1944, a to hlavně díky dvěma tisícům slovenských vojáků, kteří přešli v říjnu 1943 u Metipole na sovětskou stranu. Slovenské vojáky doplnili příslušníci záložního pluku. Viz 2. československá paradesantní brigáda v SSSR [online], poslední aktualizace 28. prosince 2014, cit. 27. března 2015, In: *wikipedie-otevřená encyklopedie*, http://cs.wikipedia.org/wiki/2._%C4%8Deskoslovensk%C3%A1_1_paradesantn%C3%AD_brig%C3%A1da_v_SSSR

paradesantní brigády v Jefremově, trvalo až do 17. srpna 1944, kdy byl odeslán na frontu.⁵¹

Velitelem 2. československé paradesantní brigády se stal plukovník Vladimír Příkryl, který byl do SSSR přesunut z Velké Británie a své přidělení k jednotce později komentoval ve svých pamětech těmito slovy:

„Generální štáb Rudé armády mi stanovil dva měsíce k organizaci i výcviku nové brigády. Byla to velmi krátká doba, a proto se cvičilo denně od úsvitu do setmění, v neděli i ve svátek. Jeden den v týdnu patřil pochodům na 40 kilometrů a denně jedna hodina těžkým tělesným cvičením. Každý voják musel znát nejen všechny zbraně brigády, umět z nich střílet, ale i všechny zbraně u jednotek vůbec. Každý z nás musel také absolvovat několik seskoků z balonu nebo letadla“⁵²

Do konce ledna 1944 měla brigáda více než 2800 příslušníků. Věkový průměr vojáků byl zhruba 23 let. Když se příslušníci dozvěděli o tom, že na Slovensku vypuklo povstání, žádali okamžité odeslání na pomoc povstalcům. Obrátili se dokonce na nejvyšší představitelé Sovětského svazu, včetně Stalina.⁵³

Začátkem září roku 1944 byla brigáda převelena do polského Przemyslu, kde se připravovala na přesun do frontového pásma. Podmínky, ve kterých se Vladimír Klepsa a jeho spolubojovníci tehdy nacházeli, rozhodně nebyly jednoduché. Velitel jednotky Vladimír Příkryl popisuje události ze září roku 1944 při přesunu na frontu do karpatsko-dukelské operace takto:

„Přesun od Przemyslu do úseku fronty vzdáleného asi 120 kilometrů byl proveden během osmačtyřiceti hodin namáhavými pochody ve dne v noci, po blátivých cestách a za velmi nepříznivého počasí. Denně se pochodovalo pěšky 50 – 60 kilometrů a tím jsme překonali snad všechny rekordy vytvořené bojujícími jednotkami v této válce. Přesun se prováděl

⁵¹Vojenský osobní preukaz, soukromý archív autorky

⁵²PŘÍKRYL, Vladimír. *Za vlády tmy*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1993. 160 s., [16] s. fotogr. Memoáry; Sv. 6. ISBN 80-206-0228-3. str. 43

⁵³Viz Bojovníci, kteří byli přepravováni vzduchem [online], cit. 22. března 2015, *Ministerstvo vnitra, armáda české republiky*, <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/bojovnici--kteri-byli-prepravovani-vzduchem-60800/#images>

*s nesmírnými obtížemi, neboť jsme neměli k dispozici ani jedno nákladní auto. Povozy jsme mohli žádat na místním obyvatelstvu jen zřídka, protože ve vesnicích prostě chyběly.*⁵⁴

Pak následovalo deset dní bojů u Dukly po boku 67. sboru 38. armády, kde byla speciálně vycvičená formace nasazena jako pěší útvar, aby údajně prodělala „křest ohněm.“⁵⁵ Situace, do níž se jednotka dostala, však byla dost kritická.

*„Do 15. září nebyla brigáda vystavena intenzivnější bojové činnosti. Po tomto datu však přišlo doslova peklo. Jednotlivé prapory dostaly za úkol útočit v nepřístupném horském terénu na připraveného a dobře opevněného protivníka. Přístupové cesty k obranným postavením byly navíc zaminovány. Když se vojákům podařilo překonat minová pole a drátěné zátarasy, často již nebylo čím strílet. A tak bojovali s nepřítelem v jeho zákopech jen noži a pažbami zbraní.*⁵⁶

Velitel paradesantní brigády plukovník Prikryl hodnotil negativně způsob nasazení jednotky a ve svých pamětech kritizoval strategii sovětského velení na tomto úseku jako nepříliš promyšlenou. Důsledky desetidenních bojů popisuje takto:

*„ Z těchto bojů vyšly jednotky brigády úplně zdecimované, vysílené neustálým nasazením o hladu a žízni, bez nábojů, bez organizace, a tedy s touhou po odpočinku a vydatné stravě. Nebyly to ani roty, ani čety, ale rozbité skupinky se svými veliteli. Koneckonců za vše hovoří následující čísla “ zabito bylo celkem 143 důstojníků, poddůstojníků a vojnů, raněných 483 mužů a nezvěstných 47 mužů. Celkem 627 lidí z ani ne třítisícové jednotky speciálně vycvičené.*⁵⁷

⁵⁴PŘIKRYL, Vladimír. *Za vlády tmy*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1993. 160 s., [16] s. fotogr. Memoáry; Sv. 6. ISBN 80-206-0228-3., str. 46

⁵⁵Tamtéž, str. 46

⁵⁶<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=60810&newsid=60800&listid=8&tmplid=83>

⁵⁷PŘIKRYL, Vladimír. *Za vlády tmy*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1993. 160 s., [16] s. fotogr. Memoáry; Sv. 6. ISBN 80-206-0228-3. str. 47

3.2.1 Přesun 2. paradesantní brigády na Slovensko a její působení v průběhu SNP

Další rozkaz, který brigáda obdržela, znamenal rychlý přesun na Slovensko, kde měla jednotka podpořit probíhající Slovenské národní povstání. Vojáci rozptýlení do různých míst na bojišti byli narychlo a s obtížemi soustředěni v polském Krosnu, odkud odstartovalo 26. září 1944 prvních 33 letounů. V důsledku špatného počasí se podařilo přistát na povstaleckém letišti Tri Duby pouze 13 z nich.⁵⁸

S první skupinou vojáků byl dne 26. září na Slovensko přepraven i velitel, plukovník Příkryl, který přistál nouzovým způsobem poblíž Brezna nad Hronom, odtud byl převezen do Zvolena na letiště Tri Duby a teprve následujícího dne se dostal do Banské Bystrice.⁵⁹ Situaci v centru povstání na Slovensku hodnotí v dopise generálu Heliodoru Píkovi ze dne 5. října 1944 velice kriticky.⁶⁰ V dopise mimo jiné uvádí, že stále postrádá svou jednotku, která zatím na Slovensko nedorazila. Vladimír Klepsa byl podle dochovaných osobních dokladů na letiště Tri Duby v Banské Bystrici přepraven 12. října 1944.⁶¹ Vojáci brigády byli okamžitě nasazeni do bojů, v nichž dosáhli řady úspěchů.⁶² Až do 24. října, kdy se začalo vzhledem ke kritické situaci jednat o přechodu na

⁵⁸Během přeletu se zřítilo 14 letadel. V nich zahynulo 159 lidí. Uvádí se, že brigáda promarnila několik dnů příznivého počasí bojovým nasazením v Karpatech. Přeprava, kterou následně komplikovalo zhoršené počasí, se nakonec protáhla až do 19. října 1944. Viz Bojovníci, kteří byli přepravováni vzduchem [online], cit. 22. března 2015, *Ministerstvo vnitra, armáda české republiky*, <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/bojovnici--kteri-byli-prepravovani-vzduchem-60800/#images>

⁵⁹PŘÍKRYL, Vladimír. *Za vlády tmy*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1993. 160 s., [16] s. fotogr. Memoáry; Sv. 6. ISBN 80-206-0228-3, str. 49

⁶⁰Tamtéž, str. 48-49

⁶¹Potvrzení vydané Vladimíru Klepsovi 21. 7. 1945 v Banské Bystrici, *Soukromý archiv autorky*

⁶²Jednotlivé části 2. paradesantní brigády úspěšně čelily Němcům u Jalné, Hronské Dúbravy a u Zvolena až do 20. října. Od 10. října sváděli příslušníci útvaru těžké boje poblíž Banske Belé, od 11. října 2. výsadkový prapor útočil ve směru Hronská Dúbrava a Jalná. Po 20. září se jednotky paradesantní brigády bránily v oblasti Krupiny, Dobré Nivy, Oremov Laz a Detvanské doliny. Druhému praporu se ještě 21. října podařil úspěšný protiútok, obsadil obce Pliešovce a Sásu. Viz Bojovníci, kteří byli přepravováni vzduchem [online], cit. 22. března 2015, *Ministerstvo vnitra, armáda české republiky*, <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/bojovnici--kteri-byli-prepravovani-vzduchem-60800/#images>

partyzánský způsob boje, představovala 2. paradesantní brigáda jednu z mála organizovaných sil mezi povstalci. Umožnila ostatním bojovníkům ústup do hor, brigáda samotná však neměla čas vytvořit si v horách základny s dostatečným zásobami, což se později ukázalo pro její přežití jako velký problém.

Obrázek 2 Povstalecké letiště Tri duby

3.2.2 Ústup do hor

27. října 1944 byla nacisty obsazena Banská Bystrica, centrum SNP a generál Rudolf Viest vydal rozkaz o přechodu armády na partyzánský způsob boje. 1. československá armáda na Slovensku,⁶³ která po dobu dvou měsíců čelila za podpory 1. československého samostatného stíhacího pluku⁶⁴ a 2. samostatné paradesantní brigády německému tlaku, se začala stahovat do hor.⁶⁵

⁶³Vznikla 10. září 1944. a zanikla 28. října 1944. Velitelem byl generál Rudolf Viest. Celkově 1. československá armáda čítala okolo 60 000 mužů. Viz 1. československá armáda na Slovensku, cit. 21. března 2015, In: *forum.valka.cz* <http://forum.valka.cz/topic/view/73094>

⁶⁴V čele pluku stál štábní kapitán František Fajtl. Z počátku byla ustanovena 128. československá samostatná stíhací letecká perut'. Ve dnech 1-15 června 1944 byla přeměněna na 1. československý samostatný stíhací letecký pluk, který byl záhy po vypuknutí Slovenského národního povstání, poslán na pomoc na Slovensko. Viz Českoslovenští letci v SSSR, poslední aktualizace 20. 10. 2006, cit. 24. března 2015, In: *fronta.cz*, <http://www.fronta.cz/dotaz/ceskoslovensti-letci-v-sssr>

⁶⁵Ne všichni však vydrželi velmi těžké zimní podmínky a tlak nepřítele, takže velká část partyzánského vojska se rozešla domů, nebo se vzdala na základě vyhlášení prezidenta Jozefa Tisa, podle nějž bude těm, kteří se dobrovolně vzdají, odpuštěno. Viz Bojovníci, kteří byli přepravováni vzduchem [online], cit. 22.

Velení brigády muselo rozhodnout, zda bude zbytek jednotky v následujícím období především podporovat Slováky v pokračující partyzánské válce, nebo se bude probíjet na východ a bude usilovat o spojení s postupující Rudou armádou. Výsledkem bylo rozhodnutí o náročném přesunu na východ, což se neobešlo bez těžkých bojů s německým protipartyzánským oddílem Waffen SS. Při střetech s Němci dokonce brigáda ztratila svou bojovou zástavu.⁶⁶

Od 31. října tedy postupovali výsadkáři po hlavním hřebenu Nízkých Tater směrem na východ a vzhledem ke špatnému počasí a velice nízkým teplotám mnoho vojáků zemřelo zimou, vyčerpáním nebo zraněním.⁶⁷

„Byla zima, vítr a mráz. Sníh byl zledovatělý, museli jsme se držet za ruce. Kdo se nedržel, tak spadl. Nespali jsme několik nocí. Kdo usnul, ten už nevstal. Hodně lidí tam zahynulo.“⁶⁸

Situace byla složitá i proto, že docházelo ke sporům mezi velitelem brigády plukovníkem Vladimírem Přikrylem a partyzánským velením. Koncem listopadu byla zbývající část brigády radiovým rozkazem velitele 1. ukrajinského frontu přejmenována na 2. československou partizánskou brigádu generála Ludvíka Svobody. Jednotka byla také rozdělena na několik skupin o maximálním počtu 100 osob, což umožňovalo snadnější přesun i zásobování. V první polovině února se jednotky brigády

března 2015, *Ministerstvo vnitra, armáda české republiky*, <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/bojovnici--kteri-byli-prepravovani-vzduchem-60800/#images>

⁶⁶Po 2 světové válce se tato událost stala předmětem vyšetřování, protože ztráta se odehrála za nejasných okolností. Navíc, v šedesátých a sedmdesátých letech se hlavně na Slovenku objevovaly snahy o úpravy historie brigády. Existuje několik hypotéz. Jedna z možností je, že byla zakopána na doposud neznámém místě. Dle historika Jiřího Šolce, který se také podílel na pátrání, byla možná zničena, nebo si ji odnesli Němci jako trofej a dnes se nachází v soukromých rukou. Viz *Bojovníci, kteří byli přepravováni vzduchem* [online], cit. 22. března 2015, *Ministerstvo vnitra, armáda české republiky*, <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/bojovnici--kteri-byli-prepravovani-vzduchem-60800/#images>

⁶⁷Tento dlouhý pochod, prověřil vojáky jak po psychické tak i po fyzické stránce. Za oběť mu padl například i tehdejší komunistický poslanec Jan Šverma, který zemřel na zápal plic. ŠOLC, Jiří. *Padáky nad Slovenskem: 2. československá samostatná paradesantní brigáda v SSSR*. 1. vyd. Praha: Ares, 1997. 194 s. Edice pozemních sil; sv. 1. ISBN 80-86158-00-4. str. 119. a 127.

⁶⁸Takto popisovala namáhavou cestu jedna z příslušnic 2. paradesantní brigády Vanda Biněvská. Viz *Bojovníci, kteří byli přepravováni vzduchem* [online], cit. 22. března 2015, *Ministerstvo vnitra, armáda české republiky*, <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/bojovnici--kteri-byli-prepravovani-vzduchem-60800/#images>

dostaly do blízkosti 2. ukrajinského frontu, kde společně s Rudou armádou bojovali také rumunští vojáci a podpořily jejich ofenzívu. 19. února 1945 se 1. prapor brigády u Brezna nad Hronom probil přes frontovou linii a spojil se s Rudou armádou,⁶⁹ což se později podařilo i dalším skupinám.

Součástí 1. praporu byl pravděpodobně i Vladimír Klepsa, protože podle potvrzení vydaného Svazem partyzánů na Slovensku dne 21. července 1945⁷⁰ bojoval od 28. 10. 1944 v partyzánské skupině plukovníka Přikryla a 19. února 1945 byl opět zařazen do československé armády.

Brzy po skončení války byl 6. června Vladimír Klepsa povýšen na desátníka. Jeho vojenský průkaz z 19. července 1945 o něm hovoří jako o desátníkovi aktivní služby v pomocné baterii Dělostřeleckého pluku 2⁷¹. Podle dalšího nedatovaného Klepsova vojenského průkazu se stal členem skupiny Žatec.⁷² Dne 30. prosince 1945 byl přeložen do zálohy.⁷³

4 Repatriace a život po válce

Po válce Vladimír požádal o repatriaci⁷⁴ na základě ústavního zákona č. 74/1946 ze dne 12. dubna 1946 o udělení státního občanství krajanům vracejícím se do vlasti. Jeho

⁶⁹Viz Bojovníci, kteří byli přepravováni vzduchem [online], cit. 22. března 2015, *Ministerstvo vnitra, armáda české republiky*, <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/bojovnici--kteri-byli-prepravovani-vzduchem-60800/#images>

⁷⁰Potvrdenie, *Soukromý archiv autorky*

⁷¹Vojenský průkaz Vladimíra Klepsy, *Soukromý archiv autorky*

⁷²Vojenská skupina Žatec vznikla 1945, členy byli vojáci 1. čs armádního sboru pocházející z Volyně, kteří chtěli reemigrovat do Čech. Příslušníku bylo okolo 200-300, tito vojáci mohli používat pouze ruční zbraně, jednalo se tedy o vojáky v záloze. Jejich úkol byl vytvořit podmínky pro reemigraci lidí, kteří pocházeli z Volyně do ČSR a to jak pro vojáky, tak i příslušníky rodiny i civilní osoby, které se chtěly přestěhovat do ČSR. Viz Vaše dotazy [online], cit. 30. března 2015, *Československé vojenství*, http://vojenstvi.cz/vasedotazy_103.htm

⁷³ Ministerstvo obrany SR, Vojenský archiv, Centrálna registratúra Trnava

⁷⁴ Repatriace je proces návratu lidí zpět do jejich vlasti, nebo vrácení jejich občanství. Viz Repatriace, poslední aktualizace 13. ledna 2015, cit. 29. března 2015, In: *wikipedie-otevřená učebnice*, <http://cs.wikipedia.org/wiki/Repatriace>

žádosti bylo vyhověno. Avšak život v Čechách pro něj nebyl ze začátku úplně jednoduchý, jelikož neuměl úplně dobře česky.⁷⁵

Dne 17. října 1946 bylo Vladimírovi Klepsovi uděleno československé státní občanství,⁷⁶ získal ho jako volyňský Čech, nepochybně bylo přihlédnuto i k tomu, že sloužil ve Svobodově armádě.⁷⁷ Na Volyni zanechal 3ha půdy,⁷⁸ za kterou v rámci repatriace požadoval menší hospodářství v pohraničí.⁷⁹ Jako účastník boje za osvobození nárokoval slevu na hospodářství⁸⁰. Nemovitost, kterou získal v rámci osídlování Sudet po odsunutých Němcích, musel částečně doplatit.

Dne 2. března 1946 se na Hutisku-Solanci oženil s Annou Růčkovou,⁸¹ se kterou prožil zbytek života ve šťastném manželství, v němž se narodily celkem čtyři děti. V roce 1950 si manželé koupili malý domek a přestěhovali se tam se svými dvěma malými dcerkami Věroslavou a Evou.⁸² Později se jim narodily ještě dvě děti, Karel a Alena.

Do konce svého života pracoval můj pradědeček jako zemědělec. Zemřel v roce 1986 ve věku šedesáti dvou let, jeho manželka Anna ho přežila o 13 let, zemřela v roce 1999.

⁷⁵Interview, R. Zeman, 2015

⁷⁶Listina o udělení Československého státního občanství, *Soukromý archiv autorky*

⁷⁷SOKA Nový Jičín, ONV Nový Jičín, kart. 503 - státoobčanský spis Vladimíra Klepsy

⁷⁸SOKA Nový Jičín, Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezprac. Ve Starožukově, není ovšem jasné, zda se jedná o celé hospodářství jeho rodičů, nebo jen Vladimírův podíl na dědictví po rodičích.

⁷⁹SOKA Nový Jičín, ONV Nový Jičín, kart. 503 - státoobčanský spis Vladimíra Klepsy

⁸⁰SOKA Nový Jičín, Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezprac.

⁸¹Ministerstvo obrany SR, Vojenský archiv, Centrálna registratúra Trnava

⁸²Interview, Věroslava Fiurášková, 2015

5 Závěr

Hlavním úkolem této práce bylo shromáždit co nejvíce informací o osudu mého pradědečka Vladimíra Klepsy a porovnat získaná fakta se vzpomínkami, které se na něj zachovaly v naší rodině.

Ačkoliv se po pradědečkovi, jehož život byl velice bohatý na dramatické události, nezachovaly žádné osobní poznámky nebo deníky, důležitým východiskem se staly dochované dokumenty v rodinném archivu (vojenské průkazy, potvrzení o účasti v národním odboji, repatriační průkaz a další), které jsem rozšířila o opis kmenového listu z Vojenského historického archivu v Trnavě. Při pozdějším podrobnějším zkoumání jsem ovšem zjistila, že i dobové úřední dokumenty se v řadě dat rozcházejí, za nejspolehlivější tedy pokládám opis kmenového listu, protože předpokládám, že průkazy a potvrzení vydávané v neklidné poválečné době mohou spíše obsahovat chyby.

Můj pradědeček byl v naší rodině doposud považován za Ukrajince, já jsem ale došla k závěru, že byl minimálně z poloviny Polák, protože jeho babička byla polské národnosti a jeho otec Karel byl tedy nejpravděpodobněji Polák. Národnost jeho matky Josefíny Martinové se mi zatím nepodařilo přesněji určit, podle jména by možná mohla být volyňská Češka.

V příběhu tradovaném v rodině jsem odhalila celou řadu nesrovnalostí a nepřesností, naopak skutečný pradědečkův život byl velice bohatý na dramatické zvraty a propojený s řadou významných historických událostí 20. století. O některých z nich jsem doposud vůbec nic nevěděla, což platí nejvíce o osudech volyňských Čechů, našich krajanů, kteří v průběhu necelých sta let emigrovali do Ruska za půdou a lepším životem, jako pracovití lidé, dobří hospodáři i kulturně aktivní lidé pozitivně ovlivnili prostředí, v němž se usadili, ale také prožili řadu dramatických zvrátů na Volyni v průběhu první poloviny 20. století. Během 50 let zažili obyvatelé Volyně na vlastní kůži dvě světové války, neobvykle časté střídání různých režimů a obrovskou míru krutosti, která se zejména v letech 1939 – 1944 projevila deportacemi, genocidou, antisemitismem a omezováním svobody lidí ve velkém rozsahu. Na národnostně různorodé obyvatelstvo Volyně – Židy, Poláky, Čechy,

Ukrajince - dopadaly represe ze strany komunistického režimu, nacistů i velice krutých ukrajinských nacionalistů, například banderovců. Mimo jiné jsem také pochopila, jak složitý historický vývoj se skrývá za současným děním na Ukrajině.

Působivé pro mě bylo i odhodlání mého pradědečka, se kterým se přihlásil do 1. československého armádního sboru, přičemž riskoval v necelých 20 letech svůj život pro Československo – zemi – se kterou možná neměl ani z hlediska svého původu tolik společného. Domnívám se, že s jeho postojem souvisí jeho velice blízké vztahy s rodinou volyňských Čechů Zemanových. Bylo pro mne určitě důležité poznat, jak dramatické situace, velké překážky a kolik nebezpečí prožil v době svého zapojení do karpatsko-dukelské operace nebo zimě na přelomu let 1944- 45 v době partyzánského pochodu přes slovenské hory.

Pradědečkův příběh je pro mě inspirací a ráda bych v jeho poznávání pokračovala jako studentka oboru historie na vysoké škole.

Prameny

1. Zeman, Rostislav. *Rozhovor o Volyni*. [dotazovaný] Rostislav Zeman . 4. únor 2015.
2. Soukromý archiv autorky. Rožnov pod Radhoštěm, Česká republika/Zlínský : autor neznámý, 27. srpen 2014.
3. Fiurášková, Věroslava. *Rozhovor o Vladimíru Klepsovi*. [dotazovaný] Věroslava Fiurášková. 12. leden 2015.
4. *Volyněští*. Česká televize, 2013.
5. Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Nový Jičín.

Fond: Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezpracováno.

Obec Hladké Životice, přihláška o přiděl půdy k osídlení

Fond: ONV Nový Jičín

k. č. 503, státoobčanský spis Vladimíra Klepsy

přídělový elaborát obec Hladké Životice, čp. 24

Fond: MNV Hladké Životice

reemigrace, partyzáni, zahraniční armáda - inv. č. 54, k. č. 5

6. Ministerstvo obrany SR, Vojenský archiv, Centrálna registratúra Trnava, výpis z kmenového listu Vladimíra Klepsy.

Literatura

1. Vaculík, Jaroslav. *Dějiny Volyňských Čechů II (1914-1945)*. Praha : Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 1998. ISBN 80-901878-8-9.
- 2.. Kubový, Josef. *Minulost zavátá časem*. Fulnek : Josef Kubový, 2004.
- 3.. Přikryl, Vladimír. *Za vlády tmy*. Praha : Naše vojsko, 1993. 80-206-0228-3.
- 4.. Kuklíkovi, Jan a Jan. *Dějepis pro gymnázia a střední školy*. Praha : pedagogická nakladatelství, akciová společnost, 2002. 80-7235-175-3 .
- 5.. Šulc, Jiří. *Padáky nad Slovenskem*. Praha : Ares, 1997. 80-86158-00-4 .

Internetové zdroje

1. Ukrajina.TV. *Volyně*. [Online] Ukrajina.TV. [Citace: 24. únor 2015.]
<http://ukrajina.tv/volyn/>.
2. eduteka. *Żuków Stary*. [Online] 13. listopad 2011. [Citace: 23. leden 2015.]
http://encyklopedia.eduteka.pl/wiki/%C5%BBuk%C3%B3w_Stary.
3. Wikipedia. *Haličsko-Volyňské knížectví*. [Online] 28. únor 2015.
http://cs.wikipedia.org/wiki/Hali%C4%8Dsko-voly%C5%88sk%C3%A9_kn%C3%AD%C5%BEectv%C3%AD.
4. —. *Lednové povstání*. [Online] 21. leden 2015. [Citace: 21. únor 2015.]
http://cs.wikipedia.org/wiki/Lednov%C3%A9_povst%C3%A1n%C3%AD.
5. —. *Volynští Češi*. [Online] 6. leden 2015. [Citace: 19. únor 2015.]
http://cs.wikipedia.org/wiki/Voly%C5%88%C5%A1t%C3%AD_%C4%8Ce%C5%A1i.
6. Ukrajina.tv. *Luck historické město ve Volyni*. [Online] ukrajina.tv. [Citace: 22. únor 2015.] <http://ukrajina.tv/luck/>.
7. Wikipedia. *Brusilova ofenzíva*. [Online] 14. říjen 2014. [Citace: 28. únor 2015.]
https://cs.wikipedia.org/wiki/Brusilovova_ofenz%C3%ADva.
8. —. *Kolchozy*. [Online] 25. únor 2015. [Citace: 28. únor 2015.]
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kolchoz>.
9. Plaček, J. *Fronta*. [Online] [Citace: 5. březen 2015.]
<http://www.fronta.cz/fotogalerie/kochbunkry-valasske-mezirici>.
10. Wikipedia. *Nový Malín*. [Online] 16. březen 2015. [Citace: 20. březen 2015.]
http://cs.wikipedia.org/wiki/Nov%C3%BD_Mal%C3%ADn.
11. Czechpatriots.com. *Czechslovak military units in the SSSR*. [Online] [Citace: 20. březen 2015.] <http://www.czechpatriots.com/cslegion.php>.
12. Wikipedia. *1. československý armádní sbor*. [Online] 22. leden 2015. [Citace: 18. březen 2015.]

http://cs.wikipedia.org/wiki/1._%C4%8Deskoslovensk%C3%BD_arm%C3%A1dn%C3%AD_sbor.

13. Wikipedia. *Bitva u Sokolova*. [Online] 19. březen 2015. [Citace: 19. březen 2015.] http://cs.wikipedia.org/wiki/Bitva_u_Sokolova.

14. Wikipedia. *2. československá paradesantní brigáda v SSSR*. [Online] 28. prosinec 2014. [Citace: 27. březen 2015.] http://cs.wikipedia.org/wiki/2._%C4%8Deskoslovensk%C3%A1_paradesantn%C3%AD_brig%C3%A1da_v_SSSR.

15. Wikipedia. *2. československá paradesantní brigáda v SSSR*. [Online] 28. prosinec 2014. [Citace: 28. březen 2015.] http://cs.wikipedia.org/wiki/2._%C4%8Deskoslovensk%C3%A1_paradesantn%C3%AD_brig%C3%A1da_v_SSSR.

16. *Vaše dotazy*. [Online] [Citace: 30. březen 2015.] http://vojenstvi.cz/vasedotazy_103.htm.

17. Wikipedia. *Repatriace*. [Online] 13. leden 2015. [Citace: 29. březen 2015.] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Repatriace>.

18. Sdružení přátel volyňských Čechů a jejich. *Český Malín*. [Online] [Citace: 23. březen 2015.] <http://www.scvp.eu/ceskymalin.html>.

19. Ministerstvo vnitra, armáda české republiky. *Bojovníci, kteří byli přepravováni vzduchem*. [Online] [Citace: 22. březen 2015.] <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/bojovnici--kteri-byli-prepravovani-vzduchem-60800/#images>.

20. Adam, Tomáš. *Českoslovenští letci v SSSR*. [Online] 20. říjen 2006. [Citace: 22. březen 2015.] <http://www.fronta.cz/dotaz/ceskoslovensti-letci-v-sssr>.

21. forum.valka.cz. *I. československá armáda na Slovensku*. [Online] [Citace: 21. březen 2015.] <http://forum.valka.cz/topic/view/73094>.

Seznam příloh

Příloha 1 Fotka Vladimíra Klepsy, s přáním pro jeho budoucí manželku Annu Klepsovou	41
Příloha 2 Rodinný příběh o životě Vladimíra Klepsy	42
Příloha 3 Kmenový list.....	43
Příloha 4 Kmenový list.....	44
Příloha 5 Karty odvodní komise.....	45
Příloha 6 Vojenský průkaz	46
Příloha 7 Potvrzení o účasti v československé zahraniční brigádě	47
Příloha 8 Vojenský průkaz	48
Příloha 9 Žádost o státní občanství.....	49
Příloha 10 Žádost o udělení státního občanství.....	50
Příloha 11 Listina o udělení Československého státního občanství.....	51
Příloha 12 Slib věrnosti	52
Příloha 13 Dokument o udělení Československého státního občanství	53
Příloha 14 Přihláška o přiděl půdy	54
Příloha 15 Přihláška o přiděl půdy	55
Příloha 16 Žádost o slevu na přiděl půdy	56
Příloha 17 Dotazník o rodinných a majetkových poměrech přidělce.....	57
Příloha 18 Dokument o návrhu srážek	58
Příloha 19 Návrh úhrady za přiděl	59
Příloha 20 List oddavkový	60
Příloha 21 Dokument z repatriačního úřadu.....	61
Příloha 22 Osvědčení o účasti národního boje za osvobození	62

Přílohy

Příloha 1 Fotka Vladimíra Klepsy, s přáním pro jeho budoucí manželku Annu Klepsovou⁸³

⁸³Soukromý archiv autorky

Z vyprávění mé babičky paní Věroslavy Fiuráškové

Můj pradědeček se narodil 5. května roku 1924 v obci Starožukov, která se nachází nyní ve Volyňské Ukrajině v okrese Rovno. V minulosti byla tato vesnice součástí Polska. Zde pradědeček prožil své celé dětství. Šťastné dětství. Rád si hrával v lese na vojáky a také vynikal v uměleckých aktivitách, rád maloval, vyšival obrazy a psal krásné básničky. Měl tři bratry a jednu sestru. Pocházel z katolické rodiny. Vzdělání ukončil obecnou sedmiletou školou v Starožukově.

V patnácti letech odešel do Československa, na službu ke svým známým, které označoval za svého strýce a tetu, aby se naučil nějakému řemeslu. Ti bydleli Hladkých Životicích. Zatím co byl na službě u této rodiny, jeho vlastní rodina byla deportována do koncentračního tábora Osvětim, protože většinu Poláků nemohli Němci snést a byla to pro ně podřadná rasa. Celá rodina nakonec pobyt v koncentračním táboře Osvětim zázračně přežila. Jeho tatínek se vrátil z tábora slepý, a brzy po druhé světové válce zemřel. I jeho maminka měla velké zdravotní problémy, avšak s tímto se vyrovnala a mohla se alespoň ona starat o rodinu.

Když žil můj pradědeček na službě u Zemanů, po nějaké době zde začali řídit banderovci. Ti nebojovali za Hitlera ani za Stalina, bojovali sami za sebe. Když někteří prchali přes Československo, podařilo se jim zabít několik stovek volyňských Čechů. Po chvíli začali hledat i mladého polského kluka, tedy mého pradědečka. Tomu nakonec zachránila život dcera Zemanů, malá Mařenka. Když přišli v noci nečekaně banderovci a chtěli si mého pradědečka odvést, začala vyvádět a na celé kolo křičet, takže ho nakonec raději nechali být.

Po této zkušenosti můj pradědeček začal spávat na bramborovém poli, protože, nechtěl dělat rodině problémy. Pro banderovce totiž nebyl problém postřílet kohokoliv, klidně i celou rodinu. Proto raději odešel bojovat k armádě a bránil Československo.

Příloha 2 Rodinný příběh o životě Vladimíra Klepsy⁸⁴

⁸⁴ Interview s Věroslavou Fiuráškovou, 2015

MINISTERSTVO OBRANY SR
Vojenský archív - centrálna registratúra
Trnava

Trnava 5. marca 2015

Vážená pani
Ivona FIURÁŠKOVÁ
Kulturní 1767
756 61 Rožňov pod Radhoštěm
Česká republika

Váš list číslo/zo dňa
03. 02. 2015

Naše číslo
VA-CR-1-91-135/2015

Vybavuje/☎
Mgr. Klátiková
0960/39 53 04

Vec
Potvrdenie

Vojenský archív – centrálna registratúra Trnava potvrdzuje, že v osobnom spise na meno **Vladimír KLEPSA**, narodený 5. mája 1924 Starožukov, sa nachádzajú nasledovné záznamy:

Kmeňový list

Čech, narodený v Starožukove, obl. Rovno. V roku 1936 sa presťahoval do Špakova, obl. Rovno, kde stále žil. Mobilizovaný Rovenským voj. kom. a odtiaľ odoslaný k Československej vojenskej jednotke v ZSSR, Jefremov, kde sa hlásil 11. marca 1944.

Podľa osvedčenia vydaného Ministerstvom národnej obrany zo dňa 18. februára 1949 je účastníkom národného boja za oslobodenie.

Evidenčný list

Stručné záznamy o priebehu vojenskej služby:

- dňa 16. 03. 1944 zaradený do československej brannej moci v ZSSR k československému náhradnému pluku;
- dňa 01. 04. 1944 ako vojak premiestnený k 2. čs. sam. brigáde del. oddielu v. b. Vykonal peší výcvik a výcvik výsadkára v 2. čs. sam. brigáde až do odchodu na front dňa 17. augusta 1944;
- dňa 15. 07. 1945 povýšený na desiatníka v Topoľčanoch a určený veliteľom prieskumného družstva;
- dňa 30. 12. 1945 preložený do zálohy.

Příloha 3 Kmenový list⁸⁵

⁸⁵ Ministerstvo obrany SR, Vojenský archív, Centrálna registratúra Trnava

-2-

Účasť na bojoch:

Ako parašutista bol v tyle nepriateľa od 16. 09. 1944 do 19. 02. 1945 na východnom fronte.
Po 28. októbri 1944 bojoval v partizánskej skupine pplk. Prikryla.

Vyznamenania:

- československá vojenská pamätná medaila a štitok ZSSR - udelené v roku 1944
- medaila ZSSR „Za víťazstvo“ – udelená v roku 1946

Dr. Jozef Petráš
riaditeľ

Příloha 4 Kmenový list⁸⁶

⁸⁶Ministerstvo obrany SR, Vojenský archív, Centrálna registratúra Trnava

Příjmení / Příjmení / Příjmení Ltkv. 1927..
 I. Čís. Úst.
 Důvodní klasif.
 Příjmení a *Karel*
 ročník
 místo nar. *Stavice*
 věk
 povolání
 zaměstnání
 úvodní klasif.
 Představení
 v

del. pt. 2
Josef ...

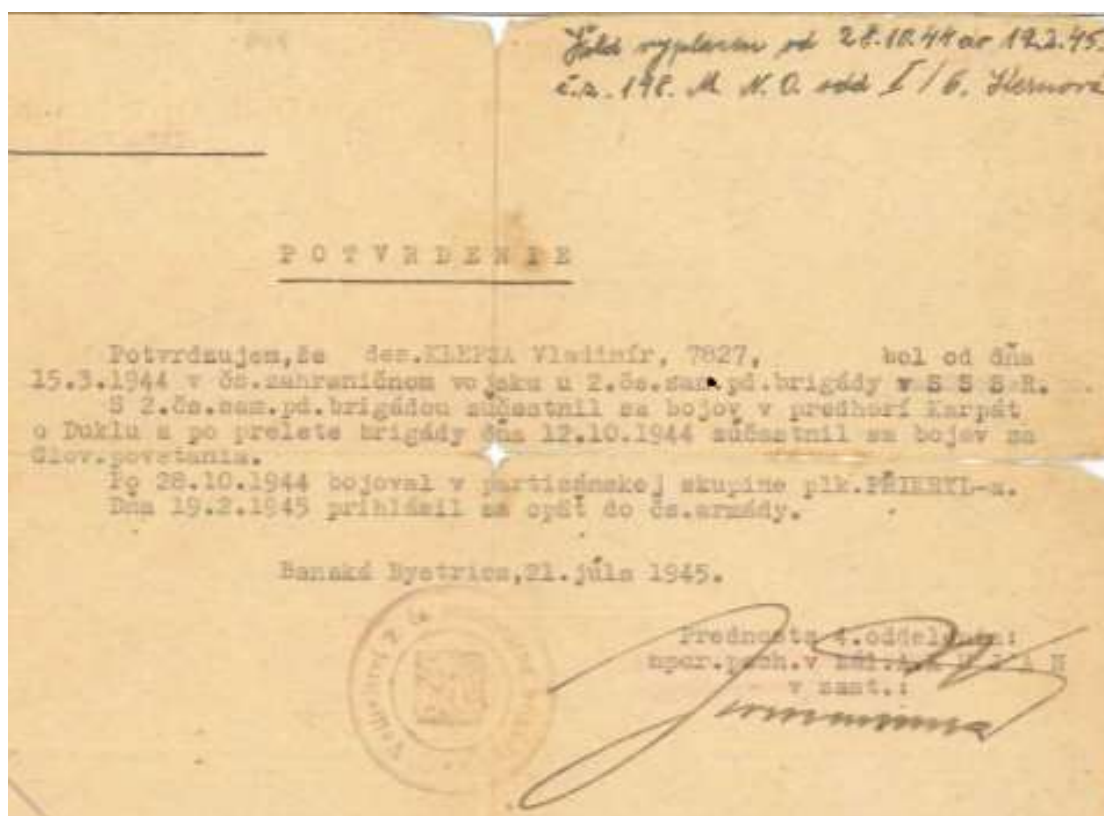
Příloha 5 Karty odvodní komise⁸⁷

⁸⁷ Soukromý archiv autorky

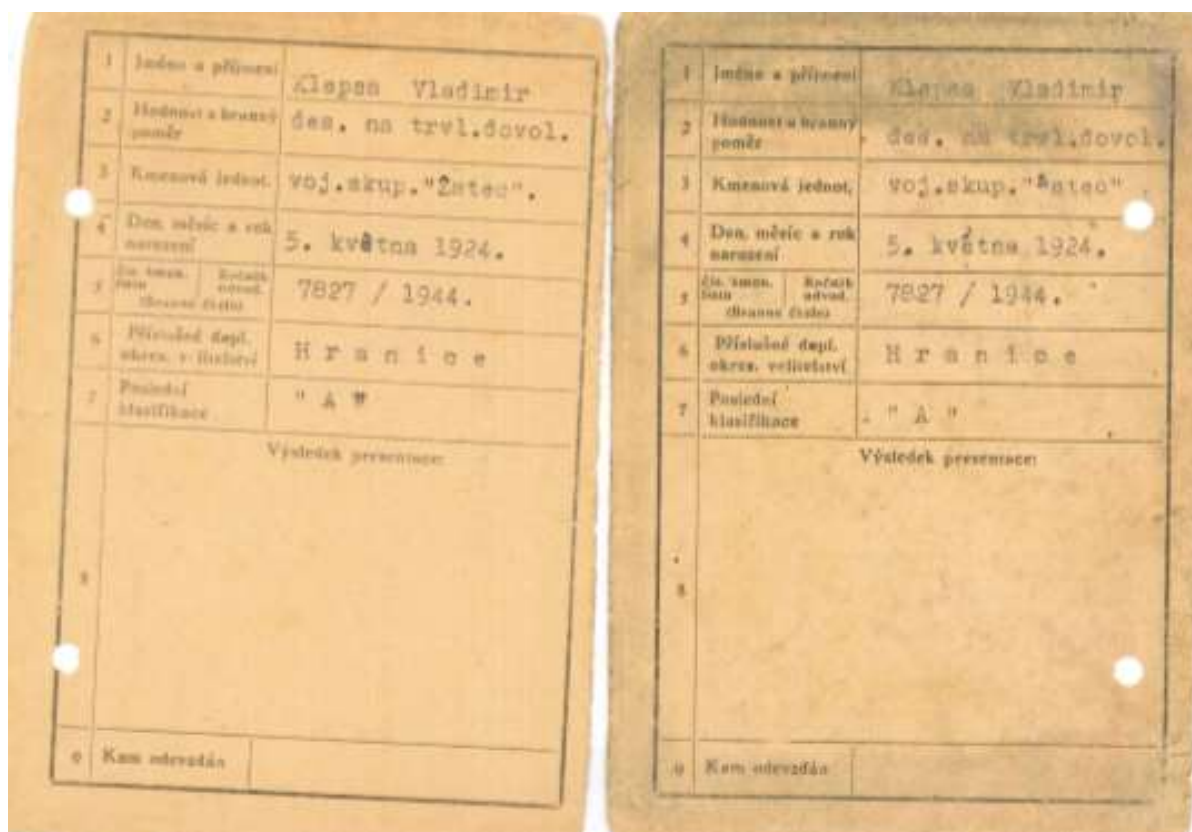
Příloha 6 Vojenský průkaz⁸⁸

⁸⁸ Soukromý archiv autorky

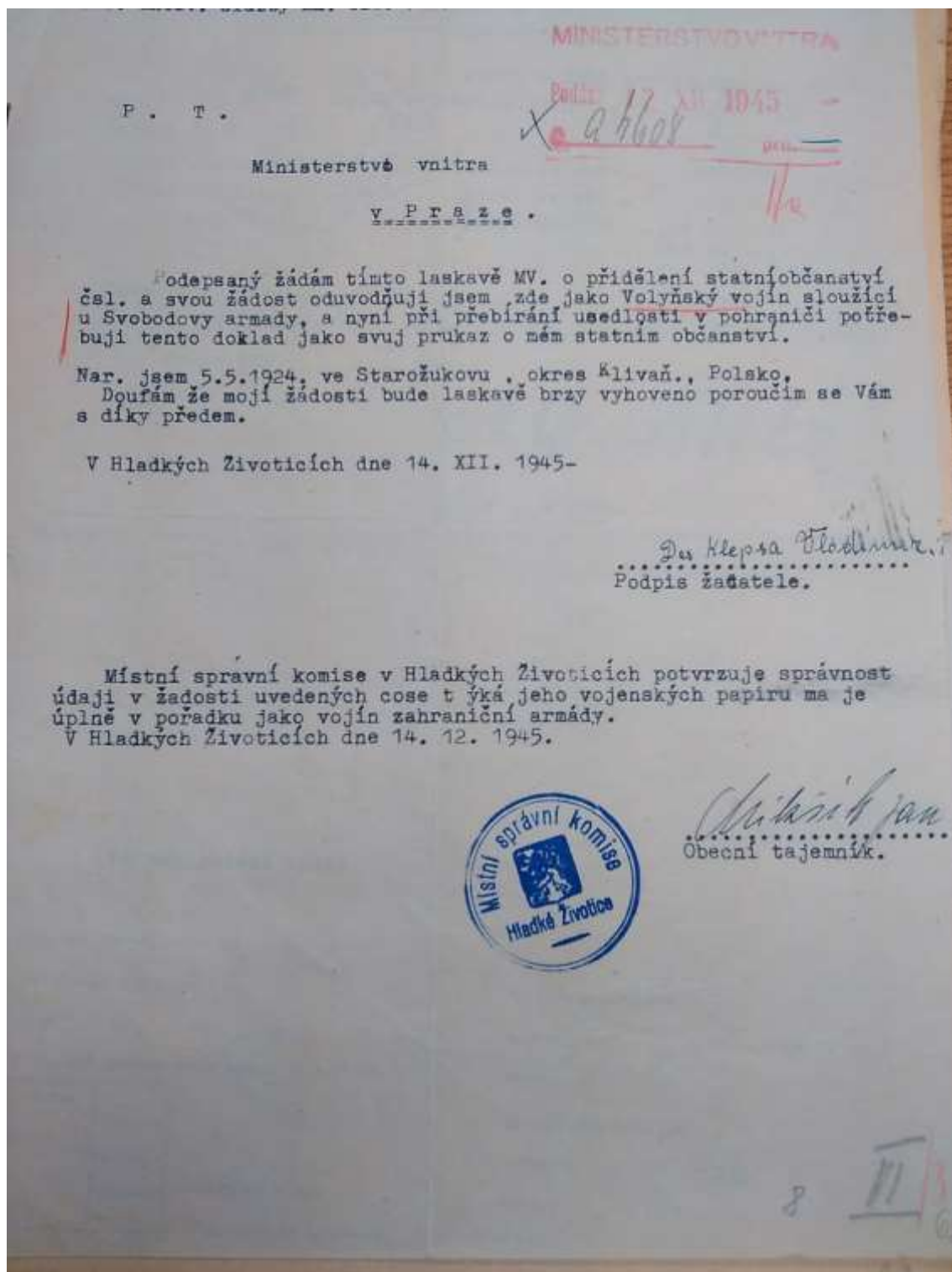
Příloha 7 Potvrzení o účasti v československé zahraniční brigádě⁸⁹

⁸⁹ Soukromý archív autorky

Příloha 8 Vojenský průkaz⁹⁰

⁹⁰ Soukromý archív autorky

Příloha 9 Žádost o státní občanství⁹¹

⁹¹ SOKA Nový Jičín, ONV Nový Jičín, kart. 503 - státoobčanský spis Vladimíra Klepsy

Hl. Živětice. 18.9. 1946

Klepša Vladimír
Hl. Živětice č. 24
Okres Nový Jičín

Ministerstvu vnitra.

Věc. Žádost o přidělení
státního občanství.

Z A D O S T.

Žádest. Niže podepsaný Klepša Vladimír narozen 5.5. 1924 v obci
Stare Žukev okres Revno Velýň. Žádam o přidělení státního občanství
jake důvod uvádím že jsem byl v Č S zahr. armáde od 3.3.1944 až do
ukončení války. V měsíci srpnu jsem obtoval pro Č S R.

Doufam že na žádosti bude vyhověno za což vám předem zdveřile děkuji.

Klepša Vladimír
Vlastneruční podpis.

MINISTERSTVO VNITRA

Došlo - 5. 9. 1946

Č. 9. 6008

Přílohy: 2

Příloha 10 Žádost o udělení státního občanství⁹²

⁹² SOKA Nový Jičín, ONV Nový Jičín, kart. 503 - státoobčanský spis Vladimíra Klepsy

Ministerstvo vnitra Československé republiky.

Č.: A-4608-5/10-46-VI/3

L i s t i n a

o udělení československého státního občanství.

Ministerstvo vnitra uděluje podle ústavního zákona
ze dne 12. dubna 1946, č. 74 Sb. československé státní občanství

..... Vladimíru K l e p s o v i ,
.....
naroznému dne 5. května 1924 v Starošukově, okres Rovno
česavádnímu příslušníku SSSR

Současné nabývají československého státního občanství
manželka roz.
narozená dne v
a nezletilé děti
.....

V Praze dne . . . 17. října . 1946.

Slib věrnosti složen dne

6. listopadu 1946.

Za ministra:

[Handwritten signature]

Příloha 11 Listina o udělení Československého státního občanství⁹³

⁹³ Soukromý archiv autorky

Protokol

sepsaný u okresního úřadu v Novém Jičíně
dne 6. listopadu 1946

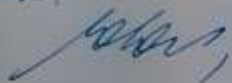
Předmět:

Pan Vladimír Klepsa bytem v Hladkých Životičích 224
jemuž bylo dekretem ministerstva vnitra ze dne 17. října . . .
. 1946 č.A-4608 5/10-46-VI/ uděleno českoslo-
venské státní občanství podle ústavního zákona ze dne 12. dubna
1946, č.74 Sb. skládá slib věrnosti Československé republice:

"Přisahám a slibuji na svou čest a svědomí, že Českosloven-
ské republice budu vždy jako její státní občan věren, jí oddán a
její vládě poslušen, že zákony přesně zachovávati a vůbec veškeré
povinnosti a závazky věrného občana československého přesně plni-
ti budu a chci".

Skončeno a podepsáno:

číslo spis.

vek. kom. polit. 27. V

Klepsa Vladimír.

Příloha 12 Slib věrnosti⁹⁴

⁹⁴ SOKA Nový Jičín, ONV Nový Jičín, kart. 503 - státoobčanský spis Vladimíra Klepsy

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V NOVÉM JIČÍNĚ

Čís. jedn.: 18172-I

V Novém Jičíně dne 7. listopadu 1946

Věc: Vladimír Klepsa, reemigrace.

Místnímu národnímu výboru
v Hladkých Životcích.

Výnosem ministerstva vnitra ze dne 17. října 1946 bylo Vladimíru K l e p s a v i, nar. ve Staroňukově, okres Rovno dosavadnímu státnímu příslušníku SSSR uděleno československé státní občanství.

Klepsa Vladimír se po příchodu na území Česko-slovenské republiky jako v říjnu bydlíště usadil v obci Hladkých Životcích a nabyl tedy podle § 1. ústavního zákona ze dne 12. dubna 1946, č. 74 domovského práva v obci Hladkých Životcích.

Klepsa Vladimír složil slib věrnosti dne 6. listopadu 1946 a téhož dne byla jemu vydána listina o udělení československého státního občanství.

Předseda ONV:

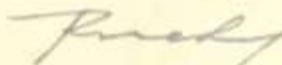
František Rosehnal v.r.

Dav
F. 222

K l e p s a Vladimír,
v Hladkých Životcích č. 24.

Na vědomí.

Předseda ONV:

Příloha 13 Dokument o udělení Československého státního občanství⁹⁵

⁹⁵ Soukromý archiv autorky

Blahoslavené živobytí
Novém Jičíně

Místní rol. komise v *Novém Jičíně*
 Okresní rol. komise v *Podbořanech*

Příhláška
o přiděl pŮdy v osídlení.
(Podává se v místě trvalého bydliště uchazeče u místní rolnické komise, není-li této, u místního národního výboru.)

A. Poměry osobní a rodinné. 4/10 2/4

1. Jméno a příjmení žadatele	Slava Vlastislav Karel
2. Město, obec a rok narození	Stavčatov okr. Blatná Volyn 6.6.1924
3. Bydliště	Stavčatov
4. Národnost	Čech
5. Státní a domovská příslušnost	Československá
6. Počet členů rodiny, příbuzenský vztah v hlavní rodině, zdraví a pracovní schopnost, hospodářské poměry. Žádá-li někdo některý z samostatný přísl. Kdo?	

B. Odborné schopnosti.

7. Jak dlouho je zaměstnán v zemědělství a v jakém postavení (doplatěná, zemědělský dělník, metáremědič, pačič?)	9 roků sam. při otci
8. Jaké má získané zemědělské znalosti a v jakém zvláštním odvětví zemědělské výroby je činný (zahradnictví, smotičství, pěstování léčivých a léčebných rostlin, dobytek, hospodářského zvířectva, drůbežnictví, včelařství, mléčnictví)	
9. Kolik má (v ha) pozemků vlastních? Kolik má (v ha) pozemků nájatých? Kde? (Město, obec, okres)	3 ha Blatná, Blatná Volyn
10. Jaké má hospodářské zařízení? Vypočet živého a mrtvého inventáře z jiného majetku, potřebného pro hospodaření	
11. Jste členem jednotného svazu českých zemědělců?	ZEMĚDELSKÁ KOMISE VOL. SKUPINY „ZATEC“ Svazu zemědělské znalosti jmenované.
12. Vyjádření místní organizace tohoto svazu	

Vzor 142-2a (pro osídlení).
 Místní úřad v Praze - 234-6.
čet Zeman R.

Příloha 14 Příhláška o přiděl pŮdy⁹⁶

⁹⁶ SOKA Nový Jičín, Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezprac.

C. Všeobecná kvalifikace.
(Prokázat doklady.)

13. Vyznamenal nebo zastoužil se v národně-osvobozovacím boji jako voják nebo partyzán?	V 2. brig. Čs. 1.3.1944.
14. Byl pořítky vězněn, deportován nebo jako ročník poškozen válkou?	

D. Žádany přiděl.

15. Výměra žádané půdy (orné a jiné) zde s budovami	Sm. Poldviany, obec Hrozy, č. 32 Půdy přiděl s budovami
16. Žádá provozní zařízení? (Inventář živý a mrtvý)	ANO
17. Žádá o půdu: pro stavbu, zřízení zahrádky, k založení vlastního hospodářství, k doplnění vlastního hospodářství	
18. Jak chce zaplatit úhradu?	výměra za ponechaný hosp. v obci Staro Žurov 555 Kč
19. Nabízí na směnu nemovitosti? Označení místa (okres, katastrální území, číslo vložky). Výměra zemědělské půdy v ha	
20. Jaka břemena váznou na tomto majetku?	
21. Jiné poznámky (je národním správcem a kde)	

E. Potvrzení
o správnosti údajů a národních společitosti žadatele
místním národním výborem:

F. Potvrzení
místního orgánu sboru národní bezpečnosti
o zachovalosti uchazeče:

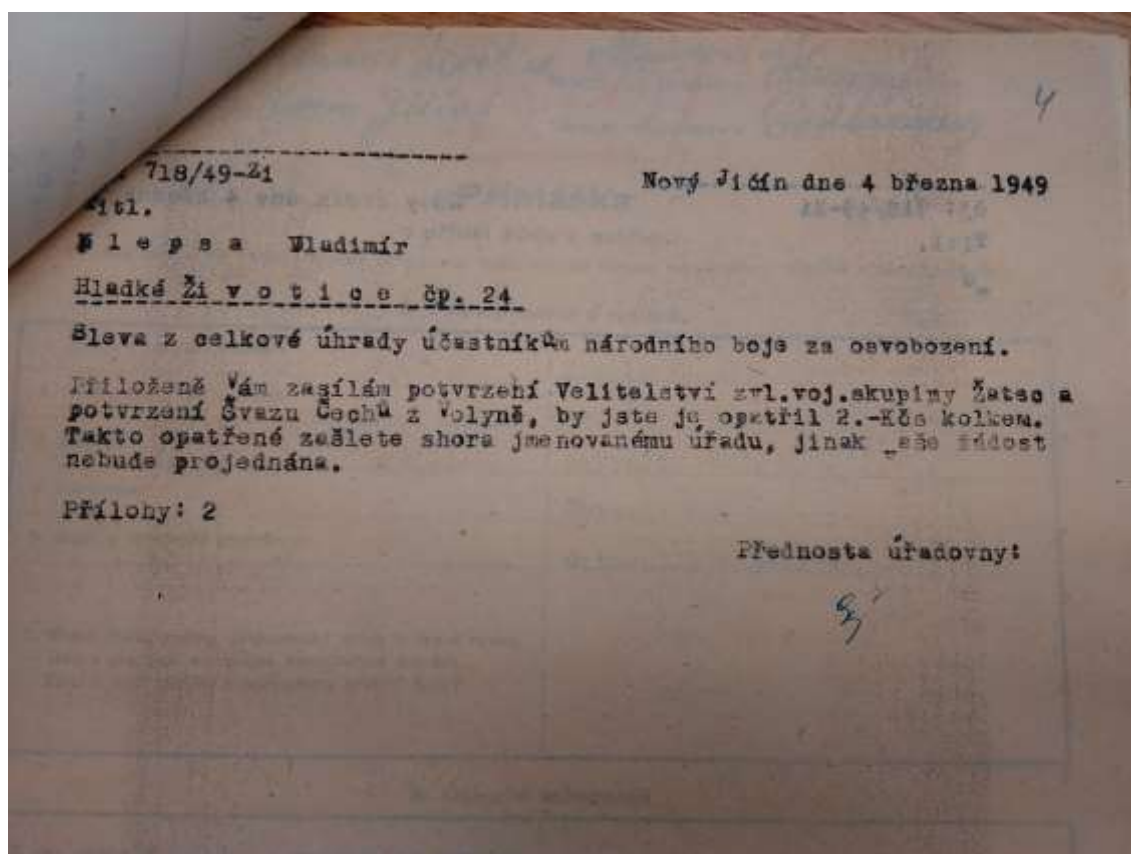
<p><i>Leh. Peruy</i> Velitel skupiny</p> <p>V <i>Kaice</i> dne <i>31. VII</i> 1945</p>	<p>V _____ dne _____ 1945</p>
--	-------------------------------

Skitaly dne *28 VIII* 1945

dos Klapes or V
Podpis

Příloha 15 Přihláška o přiděl půdy⁹⁷

⁹⁷ SOKA Nový Jičín, Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezprac.

Příloha 16 Žádost o slevu na přiděl půdy⁹⁸

⁹⁸ SOKA Nový Jičín, Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezprac.

Nový Jičín

Polníský okres: _____
 Soudní okres: *Nový Jičín*
 Místní obec: **Hladké Životice**

Číslo přídělku: **24**

Za správnost údajů ručí mimo přídělce
 i místní rolnická komise.

Dotazník

• rodinných a majetkových poměrech přídělce

Jméno přídělce: *Klepa, Vladimír* **Hladké Životice** čp. *24*

Jméno a příjmení	Rok narození	Stav	Zaměstnání za posledních 10 let	Majetkové poměry	Poznámka*)
<i>Vladimír Klepa</i>	<i>1924</i>	<i>vdovák</i>	<i>ne</i> <i>zemědělská práce</i>	<i>zemědělský</i>	<i>rodinným hospodářem</i>

Rodinní příslušníci žijící s přídělcem ve společné domácnosti:

Jméno a příjmení	Poměr k přídělci	Rok narození	Stav	Výdělečná činnost mimo hospodářství	Poznámka
<i>Anna Klepová</i>	<i>manželka</i>	<i>1926</i>	<i>vdovák</i>	<i>ne</i>	
<i>Klepa, Vladimír</i>	<i>syn</i>	<i>1947</i>	<i>vdovák</i>	<i>ne</i>	

V **Hladké Životice** dne *30. ledna* 1947

Vladimír Klepa
Podpis osídlenec.

*) V poznámce je třeba uvést, zda přídělce se zasloužil v národně-osvobozovacím boji jako voják nebo partyzán, zda byl perzekvován nebo deportován pro svoje národní přesvědčení.

Vzorec D 6. 23 - Pl. a vj.

Příloha 17 Dotazník o rodinných a majetkových poměrech přídělce⁹⁹

⁹⁹ SOKA Nový Jičín, Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezprac.

Návrh srážek v % (vyplní místní rolnická komise)

Třída (důvod) srážky	Návrh srážky v %	Odůvodnění
Sociální (deputátní a zemědělní dělníci, přípustno 10–20%).	20 5	pracovní v krmivě 100 ml, od 4 júl kolonizací vyhled
Koordinné poměry (nezapočítané děti, jiné osoby práce nevhodné ve společné domácnosti, přípustno nejvýše 5% na osobu).		
Součet navržených procentuelních srážek:	20 5	opr. 21. 7. 47. Hlav.

Výpočet srážek (provede odhadní orgán)

Návrh místní rolnické komise na snížení úhrady za	Odpis		Upravená úhrada Kčs
	Ar	Kčs	
1. Pozemky	20 5	13.189,-	104.815 61.754,-
2. Ovocné stromy	20 5	60,-	285 340
3. Budovy	20 5	6.225,-	28.646 34.771
4. Živý inventář	20 5	1.254,-	8.634 9.888
5. Mrtvý inventář	20 5	3.334,-	10.193 13.327

v Hladké Životice dne 30. března 1947.

Odhadní orgán:

[Handwritten signature]

Okresní komise

Hladké Životice

Za místní rolnickou komisi:

[Handwritten signature]

Příloha 18 Dokument o návrhu srážek¹⁰⁰

¹⁰⁰ SOKA Nový Jičín, Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezprac.

PŘÍDEJ				NÁVRH ÚHRADY ZA PŘÍDEJ								Dodatek k úhr. částka úhrada
Druh příjmu	Kvadrant úhr.	Výměra		úhrada		úhrada		úhrada		úhrada		
		m ²	a	Kč	Kč	Kč	Kč	Kč	Kč	Kč		
											úhrada	
stav. plocha	hl. životice	17	73	85.945,-	68.759,-	35.186,-	24.904,-	5.045,-	4.708,60	4.109,60		
role	"	30	58	30,-	280,-				18.270,-	5.006,-		
role	"	2	10						16.672,-	15.556,-		
role	"	3	96									
role	"	1	88									
žouka	"	77	68									
pastvina	"	15	64									
pastvina	"	7	48									
nahrada	"	44	55									
cesta	"	35	66									
Celkem		12	69	93								

[Handwritten signatures and notes]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Příloha 19 Návrh úhrady za příděl¹⁰¹

¹⁰¹ SOKA Nový Jičín, Okresní osídlovací komise – Národní pozemkový fond Nový Jičín, nezprac.

Československá republika.

Číslo jednací: 374

Země: Morava

Arcidiecéze: Olomoucká.

Oblastní úřad: Val. Meziříčí

Děkanství: Val. Meziříčí

Soudní okres: Rožnov

Řím. k. lara: Hutisko

List oddavkový.

Nejvyšší oddavkové knihy svazek I. list 176 dosvědčuje se tímto úředně, že
v (bude byly zdatky) Hutisku
dne (vypis) druhého března
hoříc devět set čtyřicet šest (číslicemi) 2/3. 1946
důstojným pádem: P. Jaroslav Řečný farář
před svědky (břestní a rodné jméno, povolání a bydliště): Kemal Kostelář
i Jozef Jan

dle římskokatolického obřadu církevně byli sezdáni.

Ženich: Klepa Vladimír, voják v klášteřích Životčích,
narozený 27. 1924 u Hlavčkové u Ančků, syn
Karla Klepa, státníka u Hlavčkové a jeho manželky
Josefíny Martinové.
Nevěsta: Anna Řečková, narozená 27. 1926
v Hutisku, dcera Františka Řečky, poručíka
v Hutisku a jeho manželky Anny Kostelář.

Poznámka:

Podpisuje vlastnoručněm podpisem a úředním razítkem:

Řím. katol. farní úřad v Hutisku dne 16/3. 1947

Řečný farář

Vatšské úřady, Val. Meziříčí

Příloha 20 List oddavkový¹⁰²

¹⁰² Soukromý archiv autorky

640 505959-111

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY
Kancelář československých legií
Cj. 17.454-Kl-405-1948
Evid. číslo: 43407

Kolkou prosto
podle § 21 zák. č. 355/1946 Sb.

Osvědčení

podle § 8 zák. č. 355/1946 Sb.

Jméno a příjmení Vladimír Klepša, nar. dne 5. 5. 1924
v Starožukově okres Nový Jičín země SSSR
dom. přísl. HL Životice okres Nový Jičín země Moravskoslezská
stát. občan československý, je ve smyslu § 1 odst. 1 písm. B/ zákonu ze dne 19. prosince 1946 č. 255 Sb. — o příslušnicích československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození —

účastníkem národního boje za osvobození.

Podle ustanovení § 15 výše uvedeného zákona počítává se mu doba:
od 16. března 1944 do 5. května 1945 jako příslušníku čs. armády v zahraničí.

Výkonným letcem byl ode dne 7. 1. 1944 do dne 19. 2. 1945
Jako parašutista byl v týlu nepřítelů ode dne 16. 1. 1944 do dne 19. 2. 1945.
Toto osvědčení je dokladem k uplatnění práv vyhrazených účastníkům národního boje za osvobození ustanovených v § 6 odst. 1, písm. a), § 7 odst. 2 výše uvedeného zákona na jeho

nar. dne 5. 5. 19 24 v Starožukově okres Nový Jičín země SSSR
přísl. do HL Životice okres Nový Jičín země Moravskoslezská
státní občanství československé

V Praze dne 18. února 194 9.

za ministra

Vlastnoruční podpis majitele osvědčení:
Klepša Vladimír.

Tiskárna MNO — 48-1253

Příloha 22 Osvědčení o účasti národního boje za osvobození¹⁰⁴

¹⁰⁴ Soukromý archiv autorky